

KATOLIŠKI MISIJONI

LAS MISIONES CATOLICAS

MAYO

1979

MAJ

EL PRIMER CENTENARIO DE LA IGLESIA EN UGANDA

Del "Osservatore Romano", 4 de marzo de 1979.

Para conmemorar el primer centenario de la Iglesia en Uganda se organizaron varios actos en aquella nación, del 10 al 20 de febrero pasado. La celebración de un Congreso Eucarístico nacional en Kampala constituyó el eje del centenario. El Papa Juan Pablo II nombró Enviado Especial suyo al cardenal James Robert Knox, Prefecto de la Sagrada Congregación para los Sacramentos y el Culto Divino y Presidente de los Congresos Eucarísticos, y le hizo portador de un mensaje en lengua latina, que reproducimos a continuación en lengua castellana.

A nuestro venerable hermano James Robert Knox, cardenal de la Santa Iglesia Romana.

Venerable hermano nuestro: Salud y bendición apostólica.

Miramos de corazón a Africa que se abre al Evangelio, especialmente a Uganda, que recibió con interés la verdad cristiana en el siglo pasado, y aún más, ofreció preclaros gérmenes de santidad. Pues allí, como es sabido, muchos prefirieron morir por testimoniar la fe antes que mancharse, y confirmaron la observancia de la ley divina con el derramamiento de su sangre. Entre ellos, nuestro predecesor Pablo VI, en el año 1964 decidió agregar al honor de los santos a Carlos Lwanga, Matías Kalemba Murumba o Mulumba y a 20 compañeros, en solemne ceremonia durante la cual pronunció estas palabras: "Estos mártires africanos vienen a añadir a ese catálogo de vencedores, que es el martirologio, una página trágica y magnífica, verdaderamente digna de sumarse a aquellas maravillosas de la antigua Africa, que nosotros, modernos, hombres de poca fe, creíamos que no podrían tener jamás adecuada continuación. ¿Quién podía suponer, por ejemplo, que a las emocionadísimas historias de los mártires escilitanos, de los mártires cartaginenses, de los mártires de la 'Masa Cándida' de Utica —de quienes los Santos Agustín y Prudencio nos han dejado el recuerdo—, de los mártires de Egipto —cuyo elogio trazó San Juan Crisóstomo—, de los mártires de la persecución vandálica, hubieran venido a añadirse nuevos episodios no menos heroicos, no menos espléndidos, en nuestros días?" (AAS 56, 1964, pág. 905).

Debemos recordar que ocurrió este martirio pocos años después de que se introdujera la religión católica en Uganda. Por lo tanto hay que pensar justamente que aquella tierra era propicia, en cierto modo, a recibir la religión cristiana, es decir, como si esperara la semilla evangélica, y una vez sembrada, creció rápidamente y dió fecundos frutos.

Es, pues, muy digna de alabar la decisión de los obispos de Uganda que han determinado celebrar el centenario de la llegada de los primeros misioneros a aquella región con solemnidades religiosas y realizar un Congreso Eucarístico Nacional. Hemos sabido que nuestro venerable hermano, el cardenal Emmanuel Nsubuga, arzobispo de Kampala, y sus colaboradores se han dedicado diligentemente a preparar estas solemnidades, igual que todos los obispos de Uganda, con una carta colectiva dirigida al clero, religiosos y fieles, exhortando celosamente a esta preparación.

(Sigue.)

Slika na čelni strani: Br. Leopold Vidmar S.J. z obiskovalcem v Darjeelingu; v ozadju himalajsko pogorje.

TAKO MISLI CERKEV...

Zasajanje Cerkve

Ta naloga, ki jo mora izvršiti zbor škofov s Petrovim naslednikom na čelu, ob molitvi in sodelovanju vse Cerkve, je ena in ista povsod in v vseh razmerah, četudi se zaradi različnih okoliščin ne izvršuje enako. Razlike, ki jih je pri tej dejavnosti Cerkve treba priznati, torej ne izhajajo iz notranje narave samega poslanstva, ampak iz razmer, v katerih se poslanstvo izvršuje.

Razmere so pa odvisne ali od Cerkve ali tudi od narodov, od skupnosti ali od ljudi, ki jim je poslanstvo namenjeno. Četudi je v Cerkvi celota ali polnost zveličavnih pripomočkov, vendar ne dela in ne more delati vedno in takoj z vsemi, ampak v svojem delovanju, s katerim skuša uresničiti božji načrt, doživlja začetke in stopnje; včasih je celo po srečno začetem napredku zopet prisiljena žalovati zaradi nazadovanja ali se vsaj ustaviti v nekem polovičnem in nezadovoljivem stanju. Z ljudmi, skupnostmi in narodi pa se srečuje in vanje prodira le postopoma in jih tako privzema v katoliško polnost. Različnim razmeram ali stanju pa morajo ustrezati posebna dejanja in primerna sredstva.

Posebno delovanje, s katerim od Cerkve poslani glasniki evangelija gredo po vsem svetu in opravljajo nalogo, da oznanjajo evangelij in zasajajo samo Cerkev med narode in skupnosti, ki še ne verujejo v Kristusa, po navadi imenujemo „misijone“; to delovanje se uresničuje z misijonsko dejavnostjo; izvršuje pa po navadi na določenih ozemljih, priznanih od svetega sedeža. Posebni pomen te misijonske dejavnosti je oznanjevanje in zasajanje Cerkve med narodi ali skupnostmi, med katerimi še ni ukoreninjena. Tako naj bi iz semena božje besede povsod po svetu zrastle domače delne Cerkve, zadostno utemeljene, obdarjene z lastnimi močmi in zrelostjo. Z domačo hierarhijo, združeno z vernim ljudstvom in zadosti oskrbljene z njim ustreznimi sredstvi za polno krščansko življenje, naj prinašajo svoj delež v korist celotne Cerkve. Poglavitni pripomoček za zasaditev Cerkve je oznanjevanje blagovesti Jezusa Kristusa. Prav za to oznanjevanje je Gospod poslal svoje učence po vsem svetu, da bi se ljudje, prerojeni po božji besedi (prim. 1 Pet 1, 33) po krstu pridružili Cerkvi, ki se kot telo učlovečene Besede z božjo besedo in evharističnim kruhom hrani in od tega živi (prim. Apd 2, 43).

Koncilski odlok o misijonski dejavnosti Cerkve

SIMON IZ CIRENE

NAJVEČJA PA JE LJUBEZEN

Gnidovec je že kot otrok imel odprte roke in odprto srce. Če je kaj dobil, je vse razdelil revežem.

Kot duhovniku je bila ta srčna dobrotà človeka, ki po naravi ni bil družabni veseljak, še bolj očitna. P. Hugo Bren pripoveduje, kako je obiskal vipavske študente, ki so stanovali v Ljubljani. Med njimi je bil edini Gorenjec Bren. In samo njega je našel doma in mu dal krono. P. Hugo je zapisal spomin na ta dogodek, prvo srečanje z Gnidovcem: „Pa mi ni zaradi krone ostal v spominu. Bila je njegova ponižnost in prijaznost, s katero se je z menoj – ubogim dijakom razgovarjal, kot da bi bil eden izmed nas. Saj sem že prej srečal več prijaznih duhovnih gospodov, toda ob nobenem mi ni duhovniški vzor, ki mi je o njem mati vedela toliko lepega povedati, v tako živi podobi stopil pred oči kakor ob njem. Je bila pač njegova ljubezniva ponižnost in skromna prijaznost, tudi nasproti najnižjim, tako izrazit odmev njegove božje ljubezni, da je izsilila spoštovanje.“

Gnidovec je v slehernem človeku iskal lepoto, dobroto. Ni rad hvalil vpričo ljudi, odsotne pa je vedno zagovarjal in skušal v njih najti žarek lepote, pa naj bi bili še tako zanemarjeni. Opravljanja ni prenesel.

Iskal pa je predvsem duše. V tem je bil neugnan, nekaterim se je zdelo, da kar nasilno neugnan. Vse duše! Kot veliki apostoli. To je bila tudi beseda o. Maksimiljana Kolbe: vse duše. Nobena žrtev za Gnidovca ni bila prevelika, če je šlo za rešenje duše.

Na Nanosu je bil pastir, ki že več let ni bil pri zakramentih. Kaplan Gnidovec ni pričakoval, da pride k njemu. Šel je on v planino. In mož je zaslutil. Ko je videl, da kaplan prihaja, je vedel, za kaj gre – in se je skrtil. A Gnidovec se ni dal zbegati. Poiskal ga je in prijazno začel z njim govoriti. Spovedal ga je kar tam. Potem je pri nekem župljanu dobil na posodo obleko, da je pastir lahko prišel k maši in obhajilu. V isti župriji je ključar Bukovič rekel: „Zavidam bolnike. Ob smrti bi si želel ob sebi gospoda Gnidovca.“

Ko je kot vojni kurat nosil po sobah obhajilo, se je nekoč neki Madžar surovo zarežal, Gnidovec se je v sveti jezi skliceval na svoj stotniški čin in neotesanca ostro prijel. Ta se je izgovarjal, da nima vere. Žalost je prekrila Gnidovčev obraz. Začel ga je obiskovati in čez tri dni ga je že obhajal. V leseni baraki ob gospodarskih poslopih so bili nameščeni kužni bolniki. Zdravnik je Gnidovca svaril. A njemu je bilo vseeno. Duše so tudi tam. In je hodil tudi k njim z duhovno tolažbo.

Vodja noviciata Plantarič je zapisal v spominih dogodek, kako ga je Gnidovec prosil, da bi on čul pri težko bolnem bratu: „Vi ste že zmučeni, jaz pa sem spočit.“ Res je čul. A po naročilu, da ga pokliče, če bo brat umiral, je to tudi storil. In ko Plantarič pride, ga prizor prevzame: „Umirajoči brat je imel oči uprte nekam v daljavo. Gnidovec pa je klečal poleg njega s križem pred njegovim obličjem. In molil je vzdihljaje. Potem je vstal in še vedno držal križ nekoliko ob strani pred očmi umirajočega. Zdelo se mi je: pod takim varstvom je lahko umirati.“

Ko je bil škof, je postal vsem dobri pastir, ki pozna svoje ovce.

„Vsem sem postal vse“, to je bilo njegovo geslo in to je tudi bilo res vsak dan. Prav za vsako delo je zagrabil, samo da bi omogočil čim več dušam zakramentalno življenje. Ko je vse razposlal po škofiji, je bil doma za vse. In ni pustil, da bi bila cerkev ali pisarna zaprta. Njegovo trdno načelo je bilo: „Mi smo od Boga poslani semkaj zaradi ljudi, zaradi rešenja duš! Mi moramo biti ljudem vedno na razpolago, ker mnogi v drugem času priti ne morejo zaradi drugih obveznosti. Mi nismo in ne smemo biti uradniki, ampak dobri pastirji, prijatelji, zdravniki, tolažniki.“

Novodošli pomočniki so se čudili, kako je škof vse poznal. Kadar je koga kam na novo poslal, mu je natančno razložil osebe, razmere, težave, kje bo dobil oporo, kam naj se oglasi, kje ga bodo radi sprejeli za prenočevanje, kateri bolniki so tam. Na duše ni čakal, duše je iskal.

V težkih razmerah različnih narodnosti, ki so si bile v nasprotstvu, je bila njegova škofovska služba zelo tvegana. A ker ni iskal sebe, ampak duše, je hitro našel rešitev: „Naša politika je skrbeti za duše ljudi brez razlike in brez ozira na njihovo politično prepričanje.“

Škof pa ni mogel mimo človeške revščine. Duše so bile prvo. Pri njem ni bilo sodobnega problema: ali najprej socialno delo in potem evangelizacija. Zavedal se je, za kaj je prišel v skopljansko škofijo. Že prej se je zavedal, da mora biti scela kristjan. Zato ni mogel mimo siromaka. Nežna rahločutnost za trpina mu ni dala miru, ga je celo zaslepila, saj nekateri trdijo, da je bil nerazsoden, ker so ga izkoriščali, goljufali. A raje je prenesel ta očitek, kot pa da bi v dvomu odklonil pomoč človeku v resnični stiski. Raje od devetih ogoljufan, kot da bi enemu odrekel pomoč.

Nekdo je zapisal iz svojih spominov tale dogodek: Iz Gorice so ljudje bežali med vojno. Študentje so prekinili gimnazijo in v Ljubljani iskali streho. In eden takih študentov je prišel pred Gnidovca v škofove zavode.

„V obleki, sešiti iz ruskih vreč, s podedovano pelerino sem se predstavil g. rektorju. Mrzlo me je objelo, ko sem stal pred njegovim suho postav. Dvoje žarečih oči me je prodiralo, roke, polne ozeblin, so se sklepale, ko me je nagovoril, naj najprej grem v kapelo, nato naj se vrnem. V kapeli sem hitro opravil, misleč, da bo itak treba pobrati

tisti omot pred rektorjevo sobo. Ko sem se vrnil, me je milo pogledal: Ostanite, saj se mi smilite. Tam doli ste veliki reveži.“

Razdal je, kar je imel. To so vedeli vsi, posebno v Makedoniji in po celem Kosmetu. Bolniki in reveži so bili njegovi privilegiranci.

Prav okoli denarja je bilo dosti prigovarjanja, da ni bil razsoden in ne pravičen. Tega mu nihče ne sme zameriti, da je vse razdal. Če bi mu kaj zameril, bi mu tisto minuto, ko je očitnega goljufa nagnal: „Marš ven!“ Za trenutek je zmagala glava. Sicer pa je vedno vodilo srce. In zbor „hudičevih advokatov“ ne more prevpiti dejstva, da Gnidovec ni imel nič, ker je vse razdal. Razdajal pa je tako, da ni vedela levica, kaj daje desnica.

Ne verjamem, da so mu verjeli, a govoril je resnico, ko je v Letnici ubogim ljudem, ki so pričakovali darov, rekel: „Vem, da ste ubožni, in to je hudo. Vendar mislim, da nima nihče tako malo, kot ima vaš škof. Škof nima nič.“

In če so ga v Rimu tožili zaradi slabe administracije, to v bistvu škofa ne prizadene. Ni štel, ni zapisoval. Dajal je, kjer je videl stisko. Dajal pa je le toliko časa, dokler je kaj imel. In če ni več imel, je bila zamera. Kako naj bi krivičen človek, ki je svojega prijatelja v bogoslovju z bolečino v srcu prosil odpuščanja: „Ena reč me teži, ki zadeva tudi tebe. V četrti šoli si instruiral S., pa sem bil tako sebičen, da sem ga pregovoril, pa te je pustil in sem jaz to instrukcijo sprejel. Krivico sem ti naredil, prosim te odpuščanja, da bom miren.“

Da, pred smrtjo so ga begale tudi take stvari. Bil je skrajno tanko-vesten. Da pa svetniki kdaj niso ne diplomati, ne administratorji, ne politiki, kaj pa ima vse to opraviti z njihovo svetostjo?

Njegov pogled je bil notranje zagledan v Boga. Okoli sebe pa je iskal duše. In je prišel celo do tele izjave: „Kadar gre za duše, ne glejte na denar.“

Po vsej pravici bi si mogel – ne da bi zbledela njegova krščanska ljubezen – sebi privoščiti več počitka, več udobja, pa se je odrekel vsemu, da je lahko drugim stregel. Pa ni hotel biti socialni delavec, to je bila spontana krščanska ljubezen, ki mu ni dala miru. Njegovo poslanstvo je bilo: oznanjati evangelij in tega je oznanjal z molitvijo, besedo, delom in trpljenjem.

Poslal je dijaka, naj mu kupi vozni listek. Prišel je s postaje in mu prinesel listek za drugi razred, misleč: škof se ja ne bo vozil med umazanimi ljudmi v tretjem razredu. Takoj je moral nazaj: „škof se ne vozi v drugem razredu“. Kupil mu je vozni listek za tretji razred, ker pač četrtega ni bilo.

P. Hugo Bren dobro razsoja: „Cerkev v celoti in v svojih posameznih edinicah-škofijah je kot božja družina vedno lepše procvitala pod vodstvom voditeljev svetnikov, kot pa voditeljev diplomatov. Spričo tega lahko rečemo, da je skopljska škofija potrebovala prav takega škofa, kot je bil dr. Gnidovec.“

F. S.

JAPONSKA

v luči statistik in življenja

Piše o. VLADIMIR KOS S. J., Tokio

Statistike so prikrojene številke, a če jih prav in pravilno razumemo in če nočemo z njimi lagati, nam lahko odkrijejo na plastičen način marsikatero značilnost sicer tako zamotanega življenja. Kljub temu, da so statistike zadnje sredstvo, s katerim skuša človeški duh vsaj do neke mere razumeti to, kar se mu kot tako izmika in kar je dosegljivo le s pomočjo povprečnega posploševanja, so vendar priča redu, ki ožarja stvarstvo. Le človek lahko zaznava statistične zakonitosti in zavzame do njih določeno stališče; živali, rastline in neorganske snovi pa so le prejemniki teh zakonitosti, na katere reagirajo le toliko, kolikor jih za to usposablja narava. Oglejmo si v naslednjem nekaj statistik v luči življenja na Japonskem; naj nam postanejo utež na tisti nevidni tehničnici, s katero odmerjamo molitev (in žrtev) za „tiste daljne misijone“.

Vsaj za en milijon ljudi letno

Je zadnjih osem let (od 1970 do 1978) naraščalo japonsko prebivalstvo. Tako živi zdaj povprečno 306 Japoncev na vsak kvadratni kilometer otokov, katerih celotna površina znaša točno 377,619 kv. kilometrov. Ali je to dosti? Ne preveč, če pomislimo, da lahko „vtaknemo“ sedem Japonsk v Argentino in bo še nekaj argentinske pampe ostalo nezasedene. Še bolj se zgornji tisoči kv. kilometrov skrčijo, če jih pobliže pogledamo: več kot 66 odstotkov površine zavzemajo gozdovi, več kot 15 odst. polja in njive; za mesta in vasi ostane le – 3.2 odstotkov površine. Tistih 66 odstotkov gozdov ni posledica zanemarjene tehnike; gorovje namreč oblikuje 60 odstotkov vse japonske zemske površine; razen tega je preveliko redčenje gozdov v preteklosti spremenilo podnebje na škodo prenekaterih predelov. Življenje na deželi je še zmeraj težko; v petdesetih letih (od 1925 do 1975) se je prebivalstvo velikih mest 2.6-krat povečalo, tako da zdaj živi 45 odstotkov vsega prebivalstva na ozemlju treh največjih japonskih mest: Tokyo, Osaka in Nagoya (-y- v tej mednarodni pisavi je naš -j-; naglas je za neizvežbano uho najboljši na prvem zlogu teh besed). Tu in tam so zasekali v gore in zagrebli v dno morja, da „reklamirajo“ zemljo za bivanje („reklamirati“ v smislu angleške reclaim, ki je v rabi tudi na Japonskem; SP bi lahko pod to besedo vnesel „napraviti sposobno za bivanje ali obdelovanje“; moj SP iz leta 1962 tega pomena še nima). A stroški so veliki in treba je upoštevati skladnost z okoljem. Japonska je klasičen primer sorazmernega blagoslova, ki ga predstavlja pritisk prebivalstva določene dežele: na eni strani takšen pritisk mobilizira narodno iznajdljivost, da se spoprime s problemom in ga skuša izkoristiti; na drugi strani pa teži problem v mednarodno sodelovanje in ga takorekoč za-

hteva. Človek se pri tem spomni na drugo vatikansko listino „Gaudium et spes“ (po naše Radost in up), kjer ugotavlja odlomek št. 87: „Ljudstva, ki jih poleg drugih problemov dandanes tare posebno problem nagle porasti prebivalstva, že po sami naravi problema terjajo mednarodno sodelovanje.“ Isti odlomek tudi svari pred „ukrepi, ki so v protislovju z moralnim zakonom.“ Tak ukrep je n.pr. omejitev rojstev z najrazličnejšimi tehničnimi sredstvi, ki jo japonska vlada po tistem propagira po vsej deželi s pomočjo organov socialnega skrbstva. Vlada tudi tolerira splav, ki ga je treba točno in znanstveno opredeliti kot rodomor odnosno umor.

Ali ni že v teh vrsticah do sém dovolj, da se obrnemo h Gospodu sveta in Ga prosimo, res prosimo pomoči? Saj veste, kako je z mednarodnim sodelovanjem, ki ga že od nekdanj diktira politična ideologija. Posledica? Nadaljevanje trpljenja. In tudi to veste, kako je s splavom, ki ga prenekateri tkzv. napredni kristjani nočejo označiti z edino znanstvenim imenom „umor“.

Molitev zmeraj pomaga. „Pri Bogu ni nič nemogoče“ ugotavlja angel Marijinega oznanenja (v Lukovem evang., v 1. pogl.) – „od rodu do rodu traja Njegovo usmiljenje“ ugotavlja Marija, „lačne napolni z dobrotami in bogate odpusti prazne.“ Molitev je prošnja lačnega božjih dobrot, kjer se zdi, da vladata človeška sebičnost in demonsko zlo.

Svetovni rekord

ima trenutno povprečni Japonec, ki umre šele pri 73 letih. Povprečna Japonka ga preživi za pet let. Zdravstvo, všteviš higieno, je zvišalo odpor proti jetiki in nalezljivim boleznim, ki so skoraj tja do druge svetovne vojne napadale prebivalstvo. Zgoraj omenjena drugovatik. listina pravi v 37. odstavku: „Kristusova Cerkev zaupa Stvarnikovim namenom in zato izpoveduje, da človeški napredek lahko resnično doprinese k njegovi sreči. Vendar se obenem spominja Apostolovega svarila: „Ne prilagodite se svetu“ (v pismu Rim. 12:2). In „svet“ pomeni tu tisto ničemurno in hudobno mišljenje, ki zaobrne v službo grehu tiste človeške energije, ki bi morale služiti Bogu in človeku.“ In v 39. odstavku: „Božje kraljestvo je življenjsko zainteresirano na človekovem napredku, v kolikor ta predstavlja silo za boljšo ureditev človeške skupnosti.“

Področje, kjer japonski napredek še obupno nazaduje, je – vera. Med več kot 114 milijoni Japoncev se niti en milijon Japoncev uradno ne prišteva h krščanstvu, dasi se tu večkrat piše in govori o tem, da se okrog dva milijona Japoncev v srcu priznava za kristjane. Vendar je življenje povprečnega Japonca v tesni zvezi z versko ali absolutno razsežnostjo sveta: povprečen Japonec se čuti odvisnega od nejasno slutenih sil – vsaj z ozirom na svojo fizično smrt, ki mu ne pomeni absolutnega konca. Ob raznih prilikah in na razne načine se klanja duhovom umrlih, dasi bi ga vprašanje, kaj si pravzaprav pri tem predstavlja, spravilo v očitno zadrego. Čuti pa – in to čutenje jasno izpričuje –, da zahteva svet umrlih priznanje, pozornost, in spoštovanje posebne vrste, drugačno od spoštovanja do živih na tem svetu.

V to versko ali absolutno razsežnost prihaja Cerkev s svojimi kristjani misijonarit. Drugovatik. listina „Lumen gentium“ (Luč narodov) opisuje stanje ljudi brez prave vere: „Hudobni duh često zapelje ljudi, da se zapletejo v nepravilno mišljenje in se predajo prevari, namesto da bi imeli resnico o Bogu; posvetijo se stvarim namesto Stvarniku (prim. Rim. 1: 21. 25). Nekateri žive in umirajo v svetu brez Boga, v svetu brez upa.“ (Odst. št. 16.) In to se dogaja kljub čudovitim naravnim „darovom, ki krase duhovnost različnih ras in ljudstev“, kot to podčrtava listina „Sacrosanctum Concilium“ v 37. odst. Krščanska vera ostane milost, kljub temu, da je zgodovinsko in umsko utemeljiva.

V razsežnostih Kristusove Cerkve je vera posebne vrste milost: lahko jo pomagamo uresničevati v ljudeh „s stalno molitvijo in z drugimi sredstvi, ki so morda na razpolago“, opominja drugovatik. listina „Presbyterorum ordinis“ (O sv. mašniškem redu) v 11. odstavku.

Prosimo Marijo, Kraljico nad božjimi milostmi, za spreobrnitev Japonske. Že po prvi svet. vojni so Japonsko prišli k svetovnim velesilam; kljub porazu v drugi svet. vojni je danes njen ugled v razvijajoči se Aziji večji kot kdaj prej, sodeč po številu državljanov in drugih vplivnih oseb, ki redno prihajajo v Tokio, in po številu meddržavnih pogodb za japonsko gospodarsko-tehnično pomoč. Koliko dobrega bi lahko storila, ko bi njeno ravnanje bilo pod vplivom Kristusove resnice in Kristusove moči - to ni le zemljepisni zaključek, to je možnost, ki jo drugovatik. listina „Ad gentes“ (Narodom) takole oznanja: „Evangelij je bil doslej za zgodovino človeštva kakor kvas za dosego svobode in napredka, celo v čisto tostranskih področjih. Zmerom in povsod pa je kvas za bratstvo, edinost in mir.“ (Odst. st. 8.)

Kriza japonskega kmetijstva

se kaže v tem, da se je v zadnjih 17/18 letih več kot en milijon kmečkih družin odpovedalo kmetovanju. Kmetij, ki se popolnoma posvečajo kmetovanju, ni niti pet milijonov. Na vsakih sto kmetov pride 69 nad 60 let starih... Na vsakih sto kmetij pride 83 takih s traktorji, in vendar se zdi, da mesto s svojo hitro in dobro plačo predstavlja mik, ki se mu mladi kmečki fant in dekle komaj lahko upirata. Zadnja leta prenašajo japonske televizijske postaje (vseh je 7.349) sporede, na katerih mladi kmečki fantje vabijo dekleta, da se odločijo za zakonsko življenje na kmetiji... Veste kaj pravi drugovatik. zbor o podobnih krizah tudi drugod po svetu? „Kmetom in podeželskim dninarjem je treba nuditi takšne delovne pogoje, ki bodo razvoj v boljšega človeka pospeševali, ne pa ovirali... Tako kot zdaj poteka življenje in delo posebno na deželi, to zmalči težnjo po kulturi in ubije željo po osebnem napredku.“ (Odlok Gaudium et spes, 60. odst.)

Molitev za Japonsko bo rodila sadove tudi za japonskega kmeta, ki mu mora pomagati celotna japonska družba, katere del je, seveda če se družba zave ljubezni do vseh svojih članov, posebno tistih v stiski. S tega stališča je krščanska zapoved ljubezni do bližnjega resnična narodno-gospodarska sila, ker po svoji dinamiki stremi za blago stanjem posebno ogroženih družbenih sektorjev. Gospod Jezus je Odrašenik tudi gospodarskega sveta.

Industrijska proizvodnja

je trenutno – za Sovjetsko Zvezo in ZDA – na tretjem mestu. Pred drugo svet. vojno je prednjačila lahka industrija, po drugi svet. vojni pa je v ospredju financiranja: težka industrija, predvsem izdelovanje strojev in kemikalij. Intenzivna industrializacija je odgovor iznajdljivega in pridnega človeka na japonski problem le 3.2 odstotkov obljudene zemlje. Iznajdljivost in pridnost sta božji dar japonskemu človeku, čeprav se Darovalca ne zaveda. Sicer je Japonska revna z ozirom na ležišča surovin; naj navedem primer železa: od leta 1970 naprej proizvajajo letno nekaj čez pol milijona ton, uvažajo pa nad sto milijonov ton. In vendar je postala ena izmed visoko razvitih dežel sveta. Menim, da bi svet postal lepši kraj za bivanje, ko bi ljudje privzeli božjo željo, zapisano na prvih straneh sv.

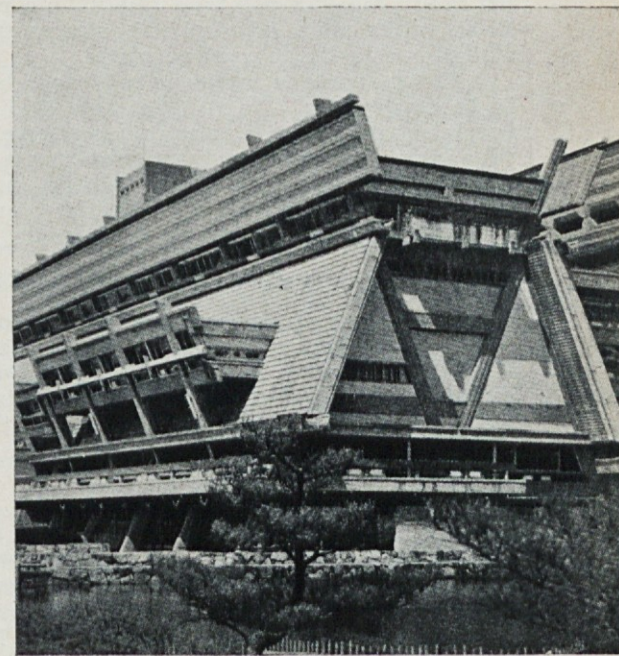

Nekdanja Japonska

Sodobna Japonska

pisma, da si podvržejo cel svet (Gen. 1: 28). Zemlja je tako bogata, da bi imel vsak človek dovolj, ko bi ljudje ravnali – po božjem načrtu in ne po svoji omejeni sebičnosti. Kljub pridnosti in iznajdljivosti tudi Japonci niso dovolj upoštevali zakonitosti naravnega okolja, in že nekaj let sém se kažejo zle posledice, ki so se zajedle v zrak in vodo, v rastline in živali in v človeka. Japonci začnejo spoznavati, da je ves svet sistem med seboj povezanih manjših svetov, torej ne nekaj, kar je nastalo po kozmičnem slučaju, kot mu je bilo to glašno in po tihem sugerirano v šolah in v javnih občilih. Med slučajem in urejenostjo je namreč ta razlika, da je slučaj slep, urejenost ali zakonitost pa je razmerje, ki ga le um vnese v sicer indiferentno snov.

Bolno okolje je kakor vročica sveta, da se človek zave tega, kar bi moralo biti.

Molitev za Japonsko bo pomagala, da se bo Japonec dokopal od slutnje do gotovosti da je svet nastal po volji Skrivnostnega Bitja, ki Mu pravimo Bog, (v vljudni japonščini Kámi-Sáma.)

Največ knjig se trenutno bavi

s strukturo in problemi družbe. Na drugem mestu najvišjega števila knjig so – povesti. Potem sledijo knjige o tehniki.

Zdi se mi, da imajo prav tisti, ki pravijo, da je roman, povest, novela eno izmed najuspešnejših sredstev za širjenje evangelija na Japonskem.

Toda: manjka nam katoliških romanopiscev, novelistov, pripovednikov.

Povprečno ima vsak šesti Japonec avto

za osebno rabo. Toda vsaj 20 odstotkov prebivalstva se redno posveča pešhoji in sprehodom. Nad 70 let stari moški prednačijo, dočim so žene za ta šport najbolj navdušene menda med 25 in 30 letom. V pešhoji in sprehodu ni vključen izlet, ki spada v japonskih statistikah o športu v posebno rubriko; zanj se najbolj zavzemajo dekleta, dočim je ribolov poleg „baseballa“ najbolj popularen šport moških.

Toda več kot stodvajsettisoč ljudi živi v domovih za stare in onemogle. Po naše jim pravimo domovi, dejansko pa so to hiralnice in več kot polovica jih je v državnih rokah, a kar jih je v zasebnih (nekaj čez pet tisoč), niso vse pod tako ljubeznivim nadzorstvom katoliških sester. Kako veliko mora biti trpljenje starcev in stark, prepuščenih medlim slutnjam o življenju onstran smrti!

Za te, trpeče v molku socialne oskrbe, prošim molitvene pomoči. In če bo prostora – še za tiste stare ljudi, ki so sicer pri svojih, a ki čutijo, da jih svojci le tolerirajo kot neke vrste nujno, živeče zlo. Seveda lahko odkrijemo podobne probleme v tkzv. krščanskih deželah, a v nekrščanskih deželah je stiska ostrejša in bližja obupni resignaciji: ni gotovosti o Bogu, še manj pa o Božjem Sinu, ki se je učlovečil, da bi nas s Svojo smrtjo na križu zares in za zmeraj odrešil.

Najpogostejši vzrok odhoda v večnost

je trenutno možganska kap, potem sledi rak, na tretjem mestu je srčno obolenje. Na koncu druge svet. vojne je bila jetika na prvem mestu. Karkoli je že vzrok, ki napoti dušo v Božjo Deželo: Gospod ji daj večno srečo! Pa četudi jo stane neizmerno trpljenje v vicah – da zadolži za zlo, ki ga je zadala stvarstvu, od Boga ljubljenemu –: Gospod, daj ji večno srečo!

Naš Bog je Bog upanja.

Najbrž ste postali trudni

o vseh teh statistikah. Oprostite – toliko stvari je treba povedati, o katerih navadno časopisi ne pišejo dosti. Moderni molilec za misijone se mora včasih soočiti s stvarnostjo, osvetljeno z raznih strani – morda tako boljše zasluť, kako silna milost je, verovati v Troedinega Boga.

SE O S. FRANCISKI NOVAK OSU

(Iz „Družine“, štev. 41/1978.)

Sestra Frančiška je na Tajskem že celih 30 let. Poučuje v eni izmed številnih katoliških šol na severu Siama, v Chiengmaiu. Katoličanov je sicer le pol odstotka celotnega prebivalstva, vendar pravi, da so katoliške šole znane in priznane, da ljudje cenijo krščanske vrednote.

„Naše uršulinsko geslo je **SERVIAM** – služiti brez pogojev tam, kjer nas potrebujejo, z odrešilno Kristusovo ljubeznijo,“ poudarja sestra Frančiška in potem pripoveduje o začetku svoje poti, o tem, kako je hotela služiti Kristusu. In še nikoli ji ni bilo žal, da jo je pot privedla na Tajsko, na Daljni vzhod.

„Ljubljanka sem, s Trnovega, moja mladost je bila težka. Oče mi je umrl, ko sem bila stara komaj tri leta. Z veliko požrtvovalnostjo me je šolala mama in tako sem se v meščanski šoli odločila za poklic: posvetila bom svoje življenje Kristusu. Nisem vedela, **KAKO**. Na učiteljišču v škofji Loki, kjer sem bila pet let, sem se odločila: postala bom misijonarka. Tako bom lahko delala za tiste, ki me najbolj potrebujejo.“

Tako je Terezija našla smisel svojega življenja. Odšla je v Francijo in se tam priključila uršulinkam, da bi se skupaj s francoskimi in drugimi sosestrami pripravljala na misijone. „Od tam sem odšla na Angleško in ker se je začela vojna, sem ostala kar sedem let,“ pripoveduje naprej, „in šele leta 1947, torej pred dobrimi tridesetimi leti, sem začela misijonarsko delo na Tajskem. Najprej v Bangkoku, na šoli Regina Mundi, kjer sem poučevala angleščino, francoščino in verouk, potem v predmestjih. Vsega skupaj sem bila v Bangkoku dvajset let.“

Krščansko misijonsko delo na Tajskem se je začelo že v 16. stoletju. Delo med budisti je bilo naporno in skoraj brez vidnih uspehov. Proti koncu 19. stoletja pa je kralj Chulalongkom začel ustanavljati šole. Katoliški misijonarji so videli priložnost, poklicali šolske brate in ustanovili pozneje slavno šolo Assumption ob stolnici istega imena v Bangkoku, nato pa več drugih šol. Sestre Sv. Pavla iz Chartresa v Franciji so odprle šole za deklice in katoliško bolnišnico.

Leta 1924 so prišle prve štiri uršulinke in ustanovile šolo Mater Dei, kasneje pa tudi Regina Coeli v Chiangmaiu na severu. Leta 1965 je krajevna Cerkev na Tajskem dobila domačo hierarhijo. Zdaj šteje že dve nadškofiji in osem škofij. Med škofi je le eden tujec, drugi so domačini. Uršulinke na Tajskem so pred štirimi leti praznovale zlati jubilej prihoda prvih štirih članic v Bangkok. Med njimi sta bili kar dve Slovenki: Rafaela Vurnik in Ksaverija Pirc, še vedno krepka in delavna 84-letna misijonarka, ki je bila lansko leto na obisku v domovini.

„šola Mater Dei v Bangkoku je osnovna šola in gimnazija obenem. Prav letos so spremenili učni načrt. Zdaj imamo sedem let osnovne

šole, pet let gimnazije in pa dve leti nekakšne preduniverze. Naše srce je odprto vsem – ljudje vedo, da naša ljubezen veliko daje in da za to ne pričakuje povračila. Pomagamo revnim, zapuščenim, zanemarjenim, ki jih je veliko okoli nas, pa tudi premožnim, ki tudi potrebujejo Odrešenja.“

Pogovor je nanesel tudi na budizem. Budističnih pagod (svetišč) je v deželi na tisoče, menihov na desetisoče. Dobro poznajo sveto pismo, staro, zlasti pa novo zavezo, posebno evangelije in pisma sv. Pavla. Od krščanskih misijonarjev zahtevajo budisti predvsem čistost, nena vezanost, ubožstvo, pokorščino... „Biti srečen, to so nebesa, biti nesrečen je pekel. Ustvariti si hladno srce, nenavezano, čisto, to je nirvana, najvišji cilj,“ je rekel menih Vorasak naši misijonarki.

Nauki Gautama Buda so sloneli na štirih svetih resnicah: o trpljenju, o njegovih vzrokih, o odpravi trpljenja in o poti k tej odpravi (pravi nazor, pravo mišljenje, delo, pravo življenje...) Buda uči, da strogo npravno življenje in žrtvovanje v dobro drugih vodi k odrešenju. Bolečina, ki pride iz poželenja, je po Budovem nauku edino zlo. Ugasniti je treba poželenje, pa prideš do miru.

Cilj budistične vere je tudi osvoboditev, rešitev, odrešenje, a na kako različen način od krščanstva! Budizem ne priznava osebnega Boga. Buda o njem ni govoril. Zanj je bil prvi in najvažnejši problem osvoboditev od trpljenja, to pa vsak človek lahko doseže s svojim razumom, s svojo voljo. Kako drugače uči božje razodetje v krščanstvu. Božja milost in naše sodelovanje – OBOJE je potrebno za osvoboditev in zveličanje.

Žensk med budističnimi menihi skoraj ni. Zanje je meniško življenje pretežno, je rekel Buda. Tiste pa, ki nimajo sreče v družinskem življenju, si obrijejo glave in obrvi, oblečejo bele halje in gredo živet daleč proč od menihov, vsaka v svojo hišico in se posvetijo premišljevanju.

„Budisti zelo spoštujejo menihe,“ je povzela misijonarka, „Buda sam, njegove zapovedi in budistični menihi so trije biseri budizma. Menihi žive pravzaprav od miloščine, saj je samozatajevanje in premišljevanje bistvo njihovega življenja.“

„Marsikateri otrok nima niti rojstnega lista in tako ne more v šolo, veliko pa jih ima samo eno obleko za vse leto,“ je pripovedovala sogovornica, „in ker je veliko ubogih okoli nas, usmerjamo naše delo predvsem v socialno pomoč in moralno vzgojo. Ta pouk obiskujejo tudi budisti in celo nekaj muslimank.“

„Ves severni kvadrat Siana je naša škofija. V gorah je veliko plemen, ki so jih spreobrnil misijonarji (med temi je bil tudi slovenski duhovnik Mirko Tružnjak).“ Sogovornico smo povprašali po osebnih stikih z budisti.

„Do zadnjega smo jih imeli malo le v Bangkoku; v pagodah, ki so kot nekakšni muzeji, smo pod strokovnim vodstvom meniha поближе spoznale budizem. Zadnje počitnice pa smo imeli nekaj stikov z budističnimi menihi v novi postojanki za obnovo budizma. Tu nam

Sestra Frančiška Novak z br. Kešprelom in obiskovalcem pred malim budističnim templjem.

je menih razlagal svoj nauk, rekel je, da se njihovo sveto pismo začnjenja tako kot naše, citiral je odlomek iz nove in stare zaveze, končal pa je razlago z besedami: Ne delaj hudega drugim; če ti pa drugi kaj hudega naredijo, ne zameri.“

Še in še bi lahko govorili s sestro Marijo Frančiško Novak.

Koliko je še stvari, ki so zanimive za nas, ki varno živimo med svojimi domačimi v rodnem kraju in o daljnih deželah samo beremo ali pa poslušamo druge, ki so prehodili dolgo pot enega življenja in se odpovedali sebi zato, da bi nesebično pomagali drugim.

Terezija Novak pa pravi: „Hvala Bogu za to lepo priložnost za žrtev!“ **SERVIAM.**

SE O POKOJNEM BR. UDOVČU S.J.

(r. 28.8.1895, u. 19.8.78)

Skoraj 50-letno misijonsko delo pred nekaj meseci umrlega br. Janeza Udovča S.J. pomeni velik in lep del slovenske misijonske zgodovine. – „Katoliški misijoni“ so o pokojnem misijonarju že objavili posmrtni članek izpod peresa indijskega misijonarja o. Jožeta Cukala S.J., a so veseli, da morejo podati o umrlem še nekaj več podrobnih podatkov, kakor jih je v „Slovenskih jezuitih“, št. 67, nanizal jezuitski provincial Pavel Berden S.J., in v „Družini“ (števil. 41/1978) objavljeno pismo kalkutskega nadškofa kardinala Picachyja sobratom pokojnega.

Čeprav je bil že v 83. letu življenja, nas je vest o njegovi smrti presenetila. Veliki vrtnar izpod Himalaje se je preselil k večnemu Očetu. Človeku je žal, da nismo imeli več pismenih stikov z njim. Znal je lepo pisati, logično in z epsko širino. Toda ne utegneš na vse strani. Saj nam bo oprostil. Upamo pa še kaj dobiti od njega, saj je v pismu 26. avgusta 1967 zapisal, da piše dnevnik v angleščini.

Br. Janez Udovč je bil rojen 28. 8. 1895 v Gornji Težki vodi pri Novem Mestu. Vas spada v župnijo Stopiče. Oče Janez je bil dvakrat poročen. Od prve žene je imel sedem otrok in od druge sedem. Naš Janez je bil drugi otrok od prve žene. Po mami je bil Udovč v sorodstvu z bogoslovnim prof. dr. Jožetom Turkom, z mons. Alojzijem Turkom v Beogradu in z župnikom Turkom v San Francisco v Ameriki.

Kako je br. Janez postal jezuit? Ko je mama umirala, mu je rekla: „Janez, zate ni mesto na svetu, pojdi v samostan!“ Takrat mu je bilo 18 let. Rad bi bil postal duhovnik, pa ni bilo denarja, da bi ga šolali. Ko je razmišljal o materinih besedah, je prišlo pismo od br. Janeza Kastelca DJ, s katerim sta se poznala iz Fantovske Marijine družbe. Kastelec je pravkar končal noviciat in je bil zaposlen v Gorici. „Če te veseli, pridi!“ To je bilo leta 1913. „Tako sem se odločil in šel. Menil sem, da je to poklic, ki mi ga je izmolila pokojna mama. V Gorici sem našel kot predstojnika p. Frančiška Tomca, p. Erzina, magistra sta bila Kobi in Ramšek, prefekt je bil p. Umnik. P. Škrinjar je bil v 6. razredu, p. Vrtovec v 7. Za kuharja je bil br. Kranjc. Njemu sem pomagal, nekaj časa sem delal tudi na vrtu, dokler nisem šel v noviciat 14. januarja l. 1914.“

Noviciat je bil na Dunaju v Lainzerstrasse. Toda že po 11 mesecih je moral br. Udovč k vojakom. 1916. je šel na soško fronto, vendar je bil oproščen od vojevanja. Bil je kuhar. „Čudež, ki sem ga na fronti doživel, je bil ta, da sem odnesel živo glavo in zdravo kožo.“ Po razsulu fronte se je nekako z vojaškim avtom pripeljal do Beljaka, nato z vlakom do doma. Po 14 dneh je šel v št. Andraž na Koroškem, da bi dopolnil še svojih 13 mesecev noviciata. Tam je našel p. Zoreta in Vrtovca.

Ves čas noviciata je bil v kuhinji. Brat Feichinger, ki je bil pred vstopom v Družbo vrtnar v Schönbrunn, ga je naučil gojiti cvetje.

Po tej večini je pozneje Udovč postal slaven v vsej Indiji. Pobral je mnogo zlatih in drugih kolajn in pokalov.

Po zaobljubah na koncu noviciata jo je br. Udovč mahnil brez potnega lista čez Karavanke v domovino. V Zagrebu ga je sprejel p. Kujudžič, provincial jugoslovanske viceprovincice. Določil ga je za kuharja dijakom v Travniku v Bosni. Bilo jih je okrog 200. L. 1924 je bil premeščen v Zagreb v Palmotićevo ul. spet za kuharja. Toda že l. 1925 se je javil za delo v Skopju. V Skopju je bilo veliko pomanjkanje. Moral je skrbeti za vse v hiši. Obenem je organiziral mladino, nekake orle. Dekleta je vodila Gondža Bojadžis, sedaj znana M. Terezija iz Kalkute. Hišni predstojnik je bil p. Fr. Jambreković, pomagal mu je p. A. Bukovič.

V Skopju je br. Udovč ostal do svojega odhoda v Indijo. Predstojniki so spoznali, da je br. Udovč samostojen človek, ki si upa organizirati delo in kaj storiti. Upa se lotiti tudi težjih reči. Imel je nekatere sposobnosti, ki so ga priporočale. Zato so ga ocenili kot zrelega in sposobnega za indijski misijon.

Br. Udovč zelo živo opisuje svoje potovanje v Indijo. Skupaj so potovali mg. Poderžaj, br. Drobnič in on. Najprej so si ogledali Kalkuto, nato so šli pogledat v Morapaj, kako se živi v Indiji. Medtem mu je p. provincial preko hišnega predstojnika sporočil, da bo njegova prva služba v bogoslovju v Kurseongu. Tam ga je počakal mg. Jožko Vizjak in br. Mijo Šmidt. Začel se je učiti angleščine. Bogoslovci so mu pomagali. Delal je v kuhinji. V začetku je opazoval, kaj in kako kuhajo v Indiji. Nato je prevzel komando čez kuhinjo, pomagali so tudi Nepalci. Iz kuhinje je v prostem času zahajal na vrt in tam začel uporabljati svoje botanično znanje. Zasadil je krasen vrt. Iz Holandije so naročili sto različnih vrtnic. Po teh je postal slaven.

L. 1934 je bil premeščen v Darjeeling. Tu je uredil kuhinjo in vrt. Nove steklenike sta mu naredila br. Drobnič in br. Vidmar. „Zgradil sem jih z zlatimi kolajnami. Zlatih kolajn sem dobil (do l. 1967) 12, potem srebrne pokale, teh pa vsaj 200 do 300. Vsako leto je bila razstava cvetja v Darjeelingu, kjer je posebno društvo za gojitev cvetja. Mene so imenovali za člana odbora. Gojil sem vse vrste cvetja, posebno pa rože. Zdaj že 20 let nisem kuhar, samo vrtnar.“

L. 1945 je šel za nekaj mesecev v Kalkuto, kjer je bil za bolničarja. Uporabil je svoje znanje, ki si ga je bil pridobil pri usmiljenih bratih v Kandiji.

Kako so potekala njegova zadnja leta, nam bodo napisali naši sobratje v Indiji. Morda nam bodo poslali tudi njegov dnevnik.

IZ PISMA REKTORJA ZAVODA V DARJEELINGU „KATOLIŠKIM MISIJONOM“

„Sporočamo Vam, da je dne 19. avgusta 1978 umrl br. Janez Udovč S.J. radi zavozljanega črevesja (strangulated hernia).“

Torej blagopokojni ni umrl radi slabosti srca ali ker bi aparat za uravnavanje srčnih utripov odpovedal, ampak radi črevesne komplikacije. (Uredništvo KM.)

KARDINAL PICACHY O SLOVENSKIH BENGALSKIH MISIJONARJIH IN POSEBEJ O BR. UDOVČU

Za smrt je zvedel v Rimu, kjer je bil ob volitvah novega papeža, tudi indijski kardinal Lawrence Picachy, kalkutski nadškof in predsednik indijske škofovske konference. Tedaj je pisal pokojnikovim sobratom tole:

„Papež Janez Pavel I. je v svojem prvem javnem govoru dne 27. 8. 1978 povedal neko zelo tolažilno misel. Po somaševanju s kardinali, ki so volili papeža, je v Sikstinski kapeli rekel: „Pazdravljam vesoljno misijonsko Cerkev in svojo vzpodbudo in ljubezni polno hvaležnost razširjamo na vse moške in žene, ki se na prvih mestih evangelizacije žrtvujejo v skrbi za svoje brate. Naj vedo, da so nam med vsemi dragimi najdražji, da niso nikoli pozabljeni v naših molitvah in mislih, ker imajo prednostno mesto v našem srcu.“

To priznanje velja naobrtni na plemenito skupino jugoslovanskih misijonarjev, ki že več ko 50 let delajo v zahodni Bengaliji. Jezuitska provinca je poslala precej moških, duhovnikov in bratov. Loretska kongregacija (Irska), Hčere sv. Križa (Belgija) in druge kongregacije so dale več jugoslovanskih sester za misijonsko delo.

Le nekateri od teh velikih pionirjev so še z nami. Misijonarji le redko dobijo vizum za našo državo. Priče smo konca zlate dobe v zgodovini indijskih misijonov. Cerkev v zahodni Bengaliji bo vedno ohranila svet spomin na heroje, kot so patri Mesarič, Vizjak, Sedej, Demšar, Poderžaj in Ehrlich. Ljudje z ljubeznijo govorijo o bratih Drobničju in Udovču.

Brat Lukan je več let delal kot misijonar v Kalkuti. Postal je duhovnik in je nameščen kot dušni pastir v eni od župnij v Jugoslaviji. Mati Magdalena Kajnč, loretinka, še vedno opravlja delo, ki ga je opravljala več kot 50 let.

Vse te misijonarje sem poznal osebno in sem delal z njimi. Zdaj jih je le še malo ostalo, ki so pa polno zaposleni. Pater Gabrić v Maria Polli (škofija Baruipur) je zadnje čase dvakrat obiskal Jugoslavijo in napisal knjigo o svojem delu v „Sunderbunds“. Cukale je župnik cerkve sv. Antona v Kaurapukuru in Polgar skrbi za svojo veliko župnijo v Morapaju. Brat Vidmar je imel v zadnjih dveh letih nekaj operacij. Toda dela še vsak dan, v dežju in vročini gradi novo malo semenišče za kalkutsko nadškofijo.

Srečen sem, da morem napisati še nekaj vrstic v pohvalo br. Janezu Udovču, ki je umrl v Indiji 19. avgusta 1978, star 82 let. Bil je moj osebni prijatelj in vedno so mi bili v spodbudo njegov čut dolžnosti, njegov globoki redovniški duh in široka kultura. Razen nekaj let, ko je delal v Kalkuti in v Kurseongu, je ves čas svojega misijonskega življenja preživel v Zavodu sv. Jožefa, North Point, Darjeeling. To je lep kraj na vznožju Himalaje; od koder je razgled na snežne vrhove, ki se dvigajo od 23.000 do 28.000 čevljev v višino (od 7.000 do 8.500 m).

Brat Udovč je bil velikan. Vsakega dela, ki so mu ga predstojniki naložili, se je lotil z veliko prizadevnostjo. Bil je bolničar, vodil je kuhinjo, nakupoval knjige za šolo. Toda kmalu je razvil svojo nadar-

Od leve na desno stoje: br. Kešpret, br. Udovč, kalkutski nadškof kardinal Picachy, obiskovalec in br. Vidmar.

jenost za botaniko in v nekaj letih je imel Zavod sv. Jožefa nekatere najbolj redke in najbolj dragocene cvetlice tam naokoli. Njegovo znanje v tej reči je bilo tako visoko ocenjeno, da so ga imenovali za glavnega razsodnika v znamenitih cvetličnih razstavah, ki so vsako leto v januarju in februarju v Kalkuti. Ta dva meseca sta v Kalkuti podobna evropski pomladi in cvetlični vrtovi so tedaj najlepši. Njegovega končnega mnenja ni nihče nikoli spodbijal, ker je imel sloves popolne nepristranosti in resnične strokovne podkovanosti.

Toda br. Udovč je bil predvsem pravi misijonar in apostol. Njegova ljubezen do Kristusa in Marije je bila zares globoka. Navezan je bil na daritev sv. maše, saj je bil vsak dan pri maši vse do svojega zadnjega dneva.

Ko je leta 1934 prvič prišel v Zavod sv. Jožefa v Darjeelingu, je bilo v šoli vse angleško. Br. Udovč pa se je lotil nepalskega jezika, da bi tako pridobil srca tamkajšnjih prebivalcev. To je storil z zgledno gorečnostjo. Kmalu je organiziral pouk katekizma za preproste nepalske družine, ki so bile povezane z zavodom. Ustanovil je pevski zbor za fante in dekleta in vsako nedeljo jih je peljal v majhno vaško kapelo. Nepalci so glasbeno nadarjeni, imajo lepe glasove in so si hitro zapomnili koralne napeve, ki so jih potem peli za božič in druge praznike. Uspelo mu je, da je iz te majhne skupine naredil učinkovite apostole. Redno je prirejal odrske prireditve.

Vaščane je spodbujal, naj gojijo na vrtovih zelenjavo, naj gojijo živino in kokoši. Obiskoval je siromake po domovih in jim prinašal potrebna zdravila. Njegov plemeniti zgled je spodbudil k posnemanju tudi druge redovne sobrate. Tako je nastala dobro vzgojena in samostojna skupina Nepalcev. Od leta 1962 ima Darjeeling svojo lastno nepalsko škofijo. Mnogi teh fantov in deklet so postali duhovniki, redovni bratje in sestre. Mnogi so vstopili v državne službe in se v njih odlikovali.

Erat Udovč je živel v času, ko so se stvari spreminjale. Ko je prvič prišel v Darjeeling, so zavod vodili belgijski jezuitje. Od leta 1947 dalje so začeli kanadski jezuitje prevzemati vodilna mesta v tem mnogo obetajočem misijonu. Indija je leta 1947 postala neodvisna. To je bila za domače poklice velika spodbuda in br. Udovč je imel tolažbo, da je videl mnoge fante in dekleta, ki jih je vzgajal, da so duhovniki, redovniki ali redovnice v škofiji. Imel je veliko sposobnost, da je z vsakim lahko sodeloval in se hitro prilagodil spremembam.

Lansko leto je prestal resnejšo operacijo v Kalkuti. Vendar je tako rad imel svoje drage ljudi v Darjeelingu, da se je vrnil k njim. Meseca maja sem bil v Zavodu sv. Jožefa v Darjeelingu in sem se veselil, koliko dobrih prijateljev ga je obiskovalo. Spominjal se je vseh in prijazno spraševal po vseh članih družine.

Naš Gospod ga je vzel v svoj nebeški dom 19. avgusta 1978. Brat Udovč je zapustil svojo lepo domovino Jugoslavijo. Pogosto je omenjal, da je poznal Mater Terezijo, ko je bila še dekle. V svoj domači kraj je le redko prišel. Kraji pod Himalajo so bili njegov dom. Leži pokopan na pokopališču, ki gleda proti himalajskim vrhovom, in čaka na Kristusov klic na sodni dan.

Mi v Zahodni Bengaliji pravimo: Hvala vam, brat Udovč, za plemeniti zgled redovnika in za globoki duh vere in služenja! Dodamo tudi: Hvala vam, dragi člani jugoslovanske Cerkve, ki ste nam poslali tako številne zgledne sinove in hčere za delo za Jezusa v naš misijon! Naša dolžnost je, da molimo za vas, in bodite prepričani, da bo vaša domovina blagoslovljena s pogumom in zvestobo do Kristusa in njegove svete Matere.

V Rimu, v soboto 2. septembra 1978.“

VESTI IZ ETIOPIJE

(Od našega posebnega poročevalca)

Zdravstveno stanje prebivalstva se polagoma izboljšuje. V treh letih se je že število zdravnikov podvojilo. Večinoma so prišli iz Rusije in Kube. Poročilo ministrstva pravi, da je 90 % teh zdravnikov odšlo na deželo, kjer jih je pa še vedno veliko premalo. Ministrstvo ima v načrtu gradnjo in organizacijo 100 dispanzerjev na leto, pa deset malih klinik z 20 posteljami in eno bolnišnico. Bolnišnica ruskega Rdečega križa v Addis Abebi je praznovala 30-letnico obstoja. Zastopnik ruske vlade je bolnišnici prinesel diplomu; uslužbenci so bili nagrajeni in odlikovani. Bolnišnico so za to priliko razširili in ji dodali dva moderna oddelka, enega za notranje bolezni, drugega za kirurgijo. Vzhodna Nemčija je poklonila otroški bolnici v Addis Abebi veliko količino zdravil.

Kolikor mož vlada še kliče na fronto oziroma k vojakom, Združenje kmetov poskrbi, da sosedje požanjejo in pospravijo pridelke kmetovalca, ki je bil vpoklican; tudi kupijo njegovi ženi obleko; obstoji namreč navada, da mož ženi vsako leto kupi vsaj eno novo obleko.

Po mestih je vlada zabranila ljudem podpirati berače z denarjem ali čimerkolim. Kdor je brezposelen, pa zmožen delati, je poslan na plantaže bombaža ali kave ali pobirat sadje; kdor ne more delati, drugače poskrbe zanj oblasti.

Vlada vzpodbuja k ohranjevanju starodavnih spomenikov, posebno starih cerkva. Tudi so začeli po deželi obnavljati cerkvene stavbe. Ker so bile znamenite podzemne cerkve v Lalibeli v nevarnosti, da se zrušijo radi stalnega pronicanja vode in razraščanja raznih mahov, jih bodo v kratkem začeli reševati, kakor pravijo.

Kako so tu reagirali na smrt papeža in izvolitev novega?

V časopisu so označili mašo zadušnico v katoliški katedrali v Addis Abebi. Objavili so sliko, kako vladni zastopnik podpisuje na nunciaturi sožalno knjigo. Ko je bil izvoljen novi papež, so časopisi na zadnji strani med novicami objavili njegov kratek življenjepis, ki ga je eden od časopisov zaključil s tem: Novi papež v svojem prostem času rad vesla in se drsa... Po radiu je bilo objavljeno, da je vlada poslala brzojavne čestitke; govorili so tudi o tem, kako bo novi papež gotovo skušal izboljšati odnose med poljsko vlado in Cerkvijo: omenili so, da je poljska vlada odobrila posebne polete za romarje, ki bi šli na slovesnost v Rim, in da je vlada celo odprla v ta namen poseben urad za izdajanje potrebnih potnih dovoljenj.

Vlada se trudi, da bi cerkvene kroge, večinoma pravoslavne, pridobila za sodelovanje pri raznih solidarnostnih akcijah. Tako je bil organiziran poseben seminar za pravoslavne duhovnike in redovnike in redovnice, katerega se morajo udeleževati.

V Addis Abebi se je v septembru 1978 vršilo mednarodno zborovanje za solidarnost z afriškimi in arabskimi narodi, ki trpe pod imperializmom in reakcijo. Zborovanja se je udeležilo 310 zastopnikov iz 120 socialističnih dežel, ki so predstavljali 136 tozadevnih organizacij. Kubanski predsednik Fidel Castro je bil eden glavnih govornikov in je vzpodbujal navzoče k zedinjenju in poenotenju vseh protikapitalističnih akcij. V Addis Abebi bodo v kratkem odprli posebno centralno pisarno za bodoče delovanje Združenih protiiperialističnih in protikapitalističnih organizacij. Navzoči na zborovanju so poudarili velik napredek Etiopije v zadnjih štirih letih, odkar vlada socialistična revolucija.

Istočasno so odprli veliko razstavo o etiopski revoluciji: Expo 1978. Razstava ima 4 oddelke: Iz temine v luč, kjer kaže, kako so ljudje pred revolucijo garali, ne da bi od tega kaj imeli, kako je bilo pod fašistično Italijo, kako so se morali tu in tam boriti... Drugi oddelek: Kako so izvedli revolucijo; kažejo puške in druge vojaške objekte, ki so jih pobrali od Somalcev; tretji oddelek razlaga, kako se današnja Etiopija brani proti sovražnikom: Kmečke milice, redna vojska, policija...; in nazadnje: načrti za bodočnost, ki so v glavnem ekonomskega značaja; nove cestne zveze, gradnja tovarn, elektrarne, itd. Razstava doživlja velik obisk predvsem s podeželja, kjer razne kmečke organizacije organizirajo skupne ogleda. Razstavo je odprl Fidel Castro v začetku septembra, ko se je mudil tu za 4. obletnico etiopske revolucije.

Poleg te razstave v središču krožijo po deželi razne potujoče razstave s predavatelji, ki naj ljudstvo informirajo o uspehih in načrtih revolucije. Ob 4. obletnici so izdali tudi obširno brošuro o vsem tem, v kateri zlasti poudarjajo na zaključku, da je sedaj nastopila doba živahnega gospodarskega razvoja.

DRAGIM NAROČNIKOM SPOROČAMO:

1.) da bo v Argentini naročnina v drugem polletju 7.000 pesov; ker je bila naročnina prvega polletja 3.000 pesov, je torej celotna naročnina 10.000 pesov;

2.) da je letalska naročnina za inozemstvo 7 + 7 dolarjev, torej 14 dolarjev letno, ne $7 + 14 = 21$, kakor bi ta ali oni naročnik letalskega pošiljanja mogel razumeti;

3.) prosimo za čimprejšnjo poravnavo naročnine, zlasti zaostale;

4.) da se še naprej priporočamo za prostovoljne prispevke v tiskovni sklad Katoliških misijonov, ker je izdajanje lista še vedno pasivno,

AZIJSKE MISIJONARJE SEM OBISKAL

L. L. C.M.

POD HIMALAJO, V RAJ BR. UDOVČA

Dočim je bilo v petek zjutraj pri Cukalovi maši v novi cerkvi kakih 20 vernikov, jih je bilo naslednje jutro, ko je bila sobota, kar okrog 70. Škoda, da naju s Kešpretom v nedeljo ne bo tu, ker potujeva pod Himalajo! Kako rad bi doživel to Cukalovo „katedralo“ polno vernikov, kako bodo molili in peli in sploh doživljali Najsvetejšo daritev po indijsko. Primerjal bi liturgijo pri Cukalu z ono pri njegovem sobratu Ignaciju v Nana Kantharija, kjer sem bil na Gospodov dan, in spet bi užival duhovno radost ob živi veri in iskreni pobožnosti globoko duhovnega indijskega ljudstva...

Po drugi maši in po zajtrku sem videl, da se na dvorišču pred cerkvijo in misijonsko hišo okrog lurške kapelice zbira vedno več ljudi, posebno žensk in otrok, pa tudi možakov. Vsako soboto namreč pridejo iz Kalkute s svojim zdravstvenim avtomobilom sestre matere Terezije, da v Cukalovem dispanzerju postrežejo bolnikom in svetujejo ženam in materam v zadevah njihovega materinstva. A to soboto so prišle le nekatere novinke, kar z avtobusom, kajti ostale sestre, ki navadno pridejo zdraviti, so šle na duhovne vaje. Težko je bilo misijonarju povedati čakajočim, da bodo došle novinke mogle postreči le onim ženam, ki so prišle po nasvete o urejevanju spočetja, v čemer Cerkev po vsej Indiji poučuje preprosto ženstvo, kakor sem bil zvedel že prej pri sestrah v Madrasu. Vsi drugi čakajoči so z žalostjo odšli in se bodo pač vrnil prihodnjo soboto, ko bodo sestre gotovo prišle.

Misijonar je pohitel v župnijsko pisarno in tam sprejemal ljudi, ki so prišli k njemu radi drugih zadev, ne le dušnopastirskih, ampak tudi gospodarskih, saj vodi misijon gospodarsko zadruho za okoličane, ki oskrbuje velik kokošnjak na misijonu, nabavlja semena, umetna gnojila ter pomaga ljudem s hranilnico in posojilnico in še z mnogočem drugim, kar spada v socialno delo misijona, ki ima tudi živahno delujočo Vincencijevo konferenco s 17 delavnimi člani v pomoč najpotrebnejšim. Veliko ljudi je čakalo pred župnijsko pisarno in prihajali so še novi. Saj ta dan, v soboto, še najlažje pridejo, ta dan je misijonar samo njihov... Zato pa kajpada o. Cukale ta dan tudi ni mogel z obiskovalcema.

Midva pa sva želela na pot. Dogovorjeno je bilo, da ob devetih pride iz vasi po naju taksi za odhod v Kalkuto. Saj vozijo tja tudi avtobusi, a teh se na najinem potovanju večinoma nisva mogla posluževati iz dveh razlogov: ker z odprto rano na nogi nisem mogel stati in se drenjati v prenapoljenih vozilih, pa ker nama je bila vsaka minuta draga, ko sva morala povsod tako hiteti... Čakala sva torej in čakala na naročeni taksi, a ga ne dočakala. Da ne bi zamudila letala za polet proti himalajskim vrhovom, sva šla peš do glavne ceste in se tam spravila na avtobus, ki je še čakal na odhod v Kalkuto. V tem pa zagledava, kako je zavil proti misijonu naročeni taksi..., a nisva ga mogla opozoriti nase. Izstopila sva iz avtobusa in šla na križišče, upajoč, da na misijonu povedo, kje sva in se le s taksijem odpeljeva, da dospeva čim prej v Zavod, kjer se dobimo z br. Vidmarjem. Nisva se motila: taksi je kar kmalu prišel in naju je odpeljal v Kalkuto.

V zavodu sv. Frančiška Ksaverija se v najini sobi preoblečeva, skupaj z br. Vidmarjem in Udovčem stopimo še v obednico, da se pokrepčamo za dolgo pot, in ob 11 odpotujemo izpred Zavoda na letališče.

Naše letalo se je dvignilo malo čez eno uro popoldne. Letimo proti severu. Pod nami se vije široki Ganges. Polet pa traja komaj tričetrt ure in že pristanemo v Siliguri. Tu se nam odpre pogled na himalajsko predgorje. Z letališča moramo s taksijem naprej v središče mesta, da tam na železniški postaji rezerviramo za naju sedež na vlaku, ki naju naj bi naslednji dan, v nedeljo popoldne, po obisku Darjeelingu, kamor smo zdaj šli, popeljal proti vzhodu v bivši Assam, kraj Gauhati in od tam v glavno mesto Shillong, kjer bi poiskala misijonarja Pavla Bernika. – Nisem mislil, da bodo v Indiji vlaki tako napolnjeni: ni bilo mogoče dobiti rezerviranega mesta na vlaku, ki sva ga programirala... Skomignili smo z rameni in si rekli: Bomo šli jutri vseeno poskusit, morda se pa med tem kak potnik sedežu odpove... Smo bili malo naivni... Na žalost iz Siligurija v Gauhati zdaj ni več letalske zveze; marsikako težavo bi si prihranil, če bi mogel z letalom tja.

Stopili smo do mesta, kjer se navadno more najeti taksi. Mimogrede sem oopazoval mestno življenje in pokrajino. Mestece ima nekaj enonadstropnih hiš, Prebivalstvo je večinsko še indijske rase, a že je videti ljudi tudi z mongolskimi potezami. Okolica je gričevasta, vsa zelena vsaj v tem času. Nedaleč stran se vzpenja strmo hribovje in brat Vidmar nama pokaže, da bomo morali tja čez.

Taksist samo nas treh ni hotel peljati. K sebi spredaj je stlačil še dva potnika, Indijca, moža in ženo, ki sta izgledala kot turista. Mi trije smo se pa spravili zadaj v ne prevelikem vozilu. Ko smo se dogovorili za ceno, je taksi potegnil.

Nekaj časa smo se peljali po ravnem, prečkajoč dolino. A kmalu pridemo do hribovja in cesta se začne dvigati po serpentinah, kot sem jih doživel samo še na poti na mejo med Čilejom in Argentino k spomeniku Cristo Redentor, nad 4.000 m visoko v Andih. Ob nas se vzpenja železnica ozkotirnica, ki vozi do North Point, najvišje v teh krajih. Od časa do časa jo prečkamo, se malo oddalji od nas, pa spet približa. V kolikor srečujemo ljudi, so že vsi z mongolskimi potezami; srečamo tudi več budističnih menihov v njih žoltih haljah, znak, da smo že v čisto drugem svetu, ne več v hinduistični Indiji, dasi vlada tod še vedno indijska oblast. Ljudje so že na zunaj bolj urejeni in čisti, nikjer ni videti tiste revščine in zanemarjenosti, ki naletiš nanjo v Indiji takorekoč na vsak korak... Očividno živi to gorsko prebivalstvo na višji ravni.

Voozimo po strmih pobočjih, ki so vsa nasajena s čajnimi nasadi, največje bogastvo prebivalstva. Vmes njivice, pa bivališča. Sredi poti se ustavimo v okrepčevalnici; tam je tudi železniška postaja. Že na poti smo srečali vlakec, ki se je vračal v dolino, na enega pa tudi tu naletimo na postajališču. Popijemo kavo in gremo naprej.

Visoko na hribu nad potjo zagledam na vrhu strmine po slikah mi znano poslopje jezuitskega zavoda v Kurseongu, kraj, do katerega smo prišli. V tej jezuitski bogoslovnici, ki danes menda ni več to, so se pripravljali na svoje misijonsko delo v Bengaliji domala vsi slovenski jezuitski misijonarji, ki so prišli v Indijo po končanih filozofskih študijih, a še brez bogoslovnih; tu so

Gorski prebivalci
mongolske rase
v severni Indiji.

dozoreli v duhovnike in misijonarje najprej o. Poderžaj, potem o Sedej, o. Demšar, o. Ehrlich... V ta zavod so hodili na teološke študije tudi ostali jezuitski bogoslovci-domačini iz vseh področij severnoindijskega misijona, če ne iz cele Indije sploh! Tu pa so delovali vsak vsaj nekaj let, nekateri celo dolgo, tudi naši bratje, najprej br. Udovč, dokler ni šel v Darjeeling, pa br. Drobnič in tudi br. Vidmar.

V Kurseongu se nismo nič ustavili, a ko smo prišli do salezijanskega zavoda malo naprej v kraju Sonada, si je br. Kešpret izprosil od vozača in sopotnikov, da so ustavili za kratek čas, ker je želel vsaj v nekaj minutah pozdraviti svoje sobrate, saj je nekatere celo osebno poznal. Šel je z njim po vzpetini do zavoda tudi br. Vidmar, dočim sem jaz previdno čuval svoje energije, sedeč v avtu. Sopotnika nista bila te postaje nič kaj vesela, ker sta morala čakati četrť ure, pa sta se bala, da nas bo noč zajela pred prihodom na cilj.

Ko sta se, spremljana od sobratov salezijancev, naša dva spet pojavila pri vozu, smo hitro nadaljevali pot in kmalu prišli do najvišje točke na tej poti, 2.300 m višine. Nadalje se je pot spustila malo navzdol do Darjeelinga, ki smo že zavozili vanj. Pred nami se je odprl pogled na precejšnje mesto, razprostrto po višinah precej na široko, v ozadju pa smo že videli nekaj gorovja Kachinchunga, ki se skoraj 8.000 metrov visoko dviga na obzorju; a bilo je precej zastrto z oblaki. Sopotnika sta izstopila pred manjšim hotelom. Mi pa se vozimo skozi to mesto, ki sicer ni na področju države Nepal, a po prebivalstvu čisto nepalsko. Videl sem, da tudi tu državne meje ne odgo-varjajo narodnostnim... Malo ven iz mesta pridemo do cilja, do Zavoda sv. Jožefa. Dan se je med tem že nagnil, a toliko smo le videli, da stojimo pred veličastno stavbo, ki na pročelju nosi ime: St. Joseph's College, dočim se nam je lepota pokrajine nad zavodom zadaj razodela v svoji prelestnosti šele naslednje jutro.

Tudi br. Vidmar je deloval nekaj let v tem zavodu, zato je bil pač kar domač. Hitro naju je predstavil hišnemu predstojniku, da sva prišla obiskat

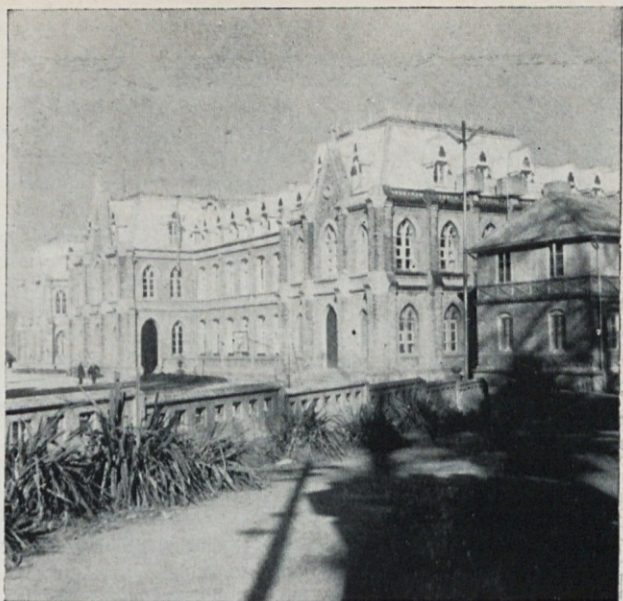
dclokrog br. Udovča, ki ne more z nami. Pater nas je kar povabil k večerji v samostansko skupnost. Vsi patri so bili zelo prijazni z nami, Večji del so po rodu Kanadčani, nekaj je domačinov Indijcev. Pred leti, ko so še naši misijonarji študirali v Kurseongu, je bil misijon zaupan belgijskim jezuitom, tako tudi zavod v Kurseongu in v Darjeelingu, zadnje čase pa so ta zavod tu prepustili vodstvu kanadskih jezuitov. Po večerji smo šli v razvedrilnico, kjer smo se ob topli peči razgovarjali, kajti nekateri patri so obvladali tudi nemščino, pa sem se mogel tudi jaz kaj pogovoriti, ko angleščine ne znam. Topla peč je bila zelo dobrodošla, kajti bilo je v tej višini in radi letnega časa tu kar hladno. Eden od indijskih patrov nas je povabil, da gremo z njim pogledat nočni Darjeeling. Stopili smo navkreber kak kilometer po cesti, po kateri smo popoldne dospeli, in res se nam je na robu hriba odprl bajen pogled: Vsa pobočja pred nami so bila na gosto posejana z lučicami... Nekaj časa smo se napajali tega pogleda, nato se pa vrnili v Zavod. Tam so nama s Kešpretom odkazali vsakemu lepo malo podstrešno sobico, kakršno imajo vsi misijonarji v tem zavodu, kajti nadstropje in pritličje Zavoda služita skoraj izključno za spalnice in učilnice stotinam gojencev, ki pridejo v ta zavod študirat med šolskim letom. Tedaj je bil namreč počitniški čas in ni bilo v zavodu drugih prebivalcev kot le profesorji in služinčad. V zavodu študira mnogo fantov iz sosednjega Nepala, ker ta država do zadnjega ni imela kakega tovrstnega srednješolskega zavoda. Celo kraljeva družina pošilja svoje prince študirat semkaj. Tako je bil tudi sedanji kralj gojenec jezuitov v tem zavodu. Br. Udovč je zlasti tem nepalskim gojencem posvečal veliko pozornost. Pa ne le gojencem, ampak sploh vsem nepalskim domačinom v okolici; bi je prav za prav skoraj edini nepalski misijonar v zavodu, saj je tudi edini tako obvladal nepalski jezik, da je celo iz slovenščine prevajal verske igrice, ki smo mu jih pošiljali še iz Ljubljane, da jih je prirejal z nepalskimi študenti in drugimi domačini. On je bil sicer dolgo vrsto let v Zavodu kuhar, nato vrtnar, a ves prosti čas je posvečal stiku z domačini in jih pridobival za Kristusa ter imel lepe uspehe pri tem, kakor nam ve povedati sam kalkutski nadškof, kardinal Picachy v svojih spominih na br. Udovča, kar je tudi objavljeno v tej številki našega lista. Ljudje so brata Udovča imeli silno radi, on pa nje. Zato po zadnji srčni operaciji v Kalkuti ni vzdržal tamkaj, ampak je tvegalo to naporno vožnjo v višine in se vrnil med svoje drage, ker je hotel še zadnji čas svojega življenja preživeti med njimi in tudi umreti v svojem ljubem Darjeelingu, poleg svojih cvetic...

V mislih na br. Udovča in njegovo delo sem kar lahko in kmalu zaspal. Še preje pa sem si pripravil svojo malo popotno budilko, da me pokliče še pred peto uro zjutraj, kajti pravili so nama, da je najlepši in najčistejši pogled na himalajsko Kachinchungo ob vzhajajočem soncu, kasneje pa da se gorovje rado prekrije z meglami oz. ziroma oblaki.

Res me je budilka pridno zbudila ob petih, ko se je ravno dobro začelo daniti. Ko sem se malo opravil, sem s fotografskim aparatom stopil k oknu na hodniku in zagledal tako zaželjeni prizor: Visoko nad ostalo pokrajino in zavodom se je dvigalo mogočno gorovje, vse pobeljeno od snega, skoro 8.000 m visoka Kachinchunga, kot predstraža himalajskih vršacev. Vsa rožnato bleščeča je bila v vzhajajočem soncu. Obstal sem prevzet od veličine te lepote. Gorovje se mi je zdelo čisto blizu, tako nekako, kador če bi z Ljubljanskega gradu

Pogled na
pročelje zavoda
sv. Jožefa
pod Himalajo.

gledal na Kamniške planine, a br. Vidmar nama je pozneje pripovedoval, da je do teh vrhov od Zavoda še kakih 400 km zračne črte... Malo sem počakal, da se je sonce še malo močneje uprlo v te gorske velikane, potem pa sem si prizor ohranil v diapozitivu. Tedaj se mi je približal br. Kešpret, ki je tudi hotel že navsezgodaj doživeti Himalajo v čisti lepoti.

Kmalu je prišel po naju br. Vidmar in smo šli v veliko zavodsko kapelo, da sem tam maševal v navzočnosti obeh popotnih tovarišev. Le, ko je šla maša že h koncu so začeli prihajati nekateri okoliščani, kajti za mojo mašo je bila zgodnja javna služba božja, saj je bila nedelja. Nismo čakali, da bi bili pri njej, saj nam je bil čas skope odmerjen: niti en cel dan nismo imeli za ta gorski raj...

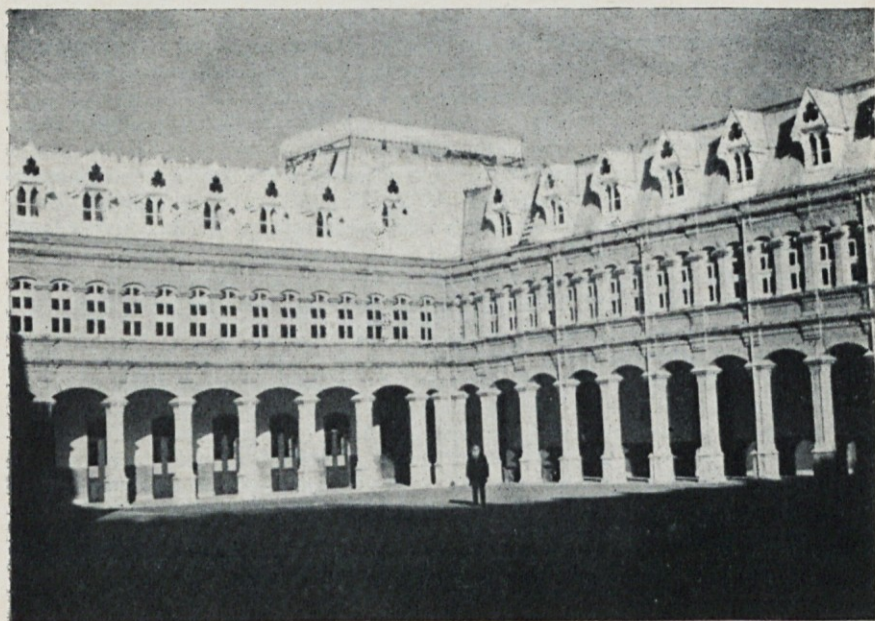
Stopili smo venkaj in se povzpeli na hrib čisto nad Zavodom, odkoder se nam je gorovje še bolj veličastno prikazalo, saj smo ga mogli gledati v celoti, iz doline globoko pod nami pa prav tja do podnebnih vrhov. Stali smo na vrhu hriba, na katerega vodi vzpenjača, ki pa ob tej uri še ni delovala. Okrog nas je vladal popolen mir in smo se mogli nemoteno predajati redkemu doživetju. Ko sem motril te veličastne vrhove, sem se spomnil na našega Dinka Bertonclja, ki se je pred nekako dvajsetimi leti v argentinski himalajski odpravi povzpел v vrhove drugega, skoraj 8.000 m visokega Daulaghirija in tam pustil v steni križ, ki smo mu ga dali v ta namen misijonski sodelavci pred odhodom, skupaj s slovensko in argentinsko zastavico, ki mu jo je dalo tukajšnje Slovensko planinsko društvo. Gledajoč te vrhove, ki se zde tako nedosegljivi, visoko nad vsem človeškim, se mi je zazdel podvig gornikov, ki si tudi te vrhove osvajajo, ko se povzpénjajo nanje in jih zmagujejo, še bolj nadčloveški. (Glej naslovno sliko!)

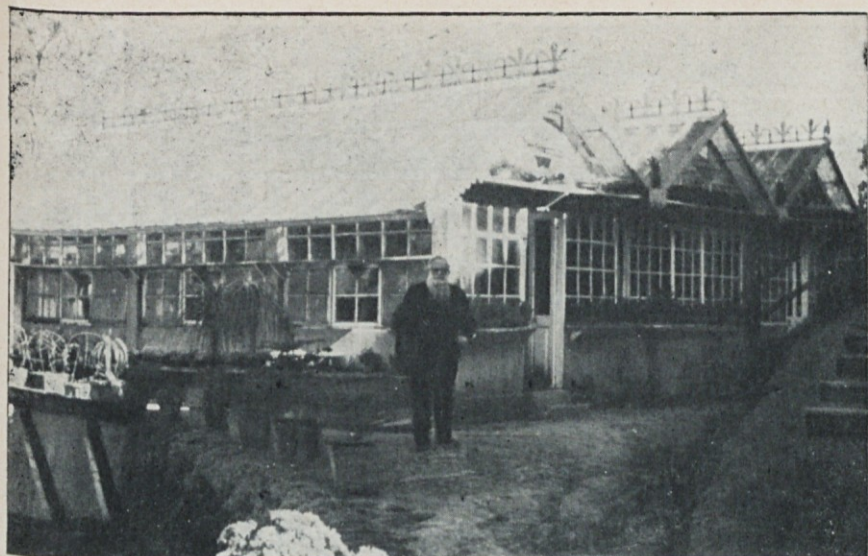
Brat Vidmar naju je popeljal še malo proti mestu Darjeelingu, da sva se malo razgledala naokrog po njem. Vse hribovje je skrbno obdelano s čajnimi nasadi, povsod se vijajo ceste in poti, ki vodijo v domove hribovcev, nad vsem tem pa kraljuje, na široko razprostrto po visokih bregovih kar veliko mesto Darjeeling, pač največji kraj daleč naokrog. Ker je podnebje silno zdravo, je to tudi letoviški kraj, kamor hodijo posebno poleti iz vse vroče Indije premožnejši sloji. Pa tudi razne redovne družbe so se naselile tu s svojimi samostani, novicijati in drugimi hišami formacije, pa tudi za počitek utrujenih misijonarjev in misijonark. Tako se v tem sicer zelo poganskem kraju vidi tu in tam znamenje križa in marsikje se daruje Najsvetejša daritev.

Ko smo se vrnili pred Zavod, smo občudovali svojsko arhitekturo te edinstvene stavbe, gotovo najiminitnejše v vsem kraju. Kako so skoraj pred 100 leti, ko so zavod gradili, ko še ni bilo toliko modernih pripomočkov, spravili ves potrebni material iz doline v te višine...? In zakaj so izbrali in toliko žrtvovali za ta bleščeči, tako detajlno bogati arhitektonski slog? Najbrže se je s še praznega prostora arhitekt zagledal v slikovito pogorje Kachinchunge na obzorju in spričo prelestnosti te gorske arhitekture zaželel postaviti v njeno vznožje odgovarjajočo bleščečo stavbo, hoteč se vsaj nekoliko približati vrhunskemu dosežku božjega Arhitekta... Slikali in filmali smo to stavbeno čudo, potem pa se podali na ogled prostora, kjer je

Pogled na notranjost zavoda sv. Jožefa, le mali del velikega poslopja; slikano iz štirioglatega dvorišča; pred poslopjem br. Vidmar.

Brat Vidmar pred Udovčevimi cvetličnjaki, ki jih je on zgradil.

brat Udovč prebil največ svojega časa zadnjih deset ali več let, odkar se je posvečal pretežno vrtnarstvu.

Malo pod Zavodom se nahaja Udovčeva vrtnarija. Okrog krasnih cvetličnjakov, ki jih je Udovču zgradil najin spremljevalec br. Vidmar z izkupičkom zlatih in srebrnih kolajn in pokalov, ki si jih je pridobil naš umetni vrtnar v teku časa, se razprostirajo v terasah nasadi vrtnic, gladijol in najrazličnejšega drugega cvetja in zelenja, v cvetličnjakih pa smo občudovali stotine redkih kaktusov in izbranih cvetlic, kar vse nam je razkazal Udovčev zvesti sodelavec, Nepalec, ki v njegovi odsotnosti vodi vrtnarijo, ta izredni gaj pod vrhovi snežne Himalaje.

A čas nas je priganjal. Vrnili smo se v Zavod, pobrali svoje stvari, se zahvalili predstojniku za gostoljubje, vrgli še en pogled na prelepo poslopje, ki smo ga zapuščali, in na vršace za njim in sedli v naročni taksi. Odpeljali smo se v središče mesta Darjeelinga. Na trgu je stala vrsta malih avtobusov, ki vozijo v dolino. Vidmar se je s kupljenimi vozovnicami vsedel v enega in čuval prostor tudi za naju, kajti radi izrabe polurnega čakanja do odhoda avtobusa sva šla malo po trgu, da je br. Kešpret filmiral pestro življenje in gibanje ljudstva, ki ga je bilo izredno veliko, saj je bila nedelja. Prevladovali so nepalski obrabi, pozornost so mi vzbudile žene z zlatimi obeski v nosnicah ter živobzernih oblačilih, spet tam skupine mlajših ljudi v bolj belih oblekah, mamice, ki so na hrbtu nosile ljubke otročiče, prodajalci ob svojih stojnicah ob cesti...

Treba pa je bilo stopiti v avtobus, kamor sva prišla zadnji trenutek, da je bil br. Vidmar že v skrbeh. Vozilo se je med tem povsem napolnilo. Ona dva sta sedla pred menoj, zame pa je bil pripravljen sedež ob strani Indijke,

Budistični tempelj ob poti iz Darjeelinge nazaj v Siliguri.

ki je slonela ob oknu in podremavala. Med vožnjo, ki je trajala tri in pol ure, se je avtobus od postaje do postaje bolj polnil, tako da so ljudje med sedeži kar sloneli drug na drugem in še name so pritiskali, kar pa me ni motilo, saj sem bil vesel, da sem lepo sedel, gledal skozi okno in premišljeval. Krasna okolica se je odgrinjala pred nami, ko smo neprestano ubirali serpentine. Ob cesti in na vrhovih štirioglate stavbe budističnih templjev, ob njih v dolgih vrstah na visokih drogovih velike bele zastave, plapolajoče v vetru... vsaka zastava s plapolanjem slavi božanstvo in opravlja molitev budističnih menihov. Po pobočjih med čajnimi nasadi pa naselja delavnih gorskih rodov, ki čakajo, da jim kdo prinese blagovest o Odrešeniku in o resničnih nebesih...

Pridemo v Silikuri. Mojega obiska v Darjeeling, kraj Udovčevega najlepšega, najljubšega in najdražjega misijonskega delovanja, je konec. Spet se nahajamo med ljudmi dolinske Indije, kjer prevladuje hinduistični živel. Stopimo na kolodvor, da povprašamo, če je le mogoče kak sedež za naju na razpolago na prihodnjem vlaku za Gauhati v Assamu. Še misliti ni na to... Tudi za naslednji vlak ponoči ni sedeža. S Kešpretom se odločiva, da počakava, morda pa le dobiva kako možnost, da nadaljujeva potovanje; morda se kak potnik zadnji trenutek premisli. Br. Vidmar pa se poslovil od naju, ker se z drugim vlakom vrne nazaj v Kalkuto, ko je tako lepo izpolnil željo brata Udovča in najino, popeljati obiskovalca in njegovega spremljevalca v Udovčev gorski in cvetlični raj...

(Sledi.)

naši misijonarji pišejo

FORMOZA

Iz Lotunga nam poroča dr. JANEZ JANEŽ, da je, hvala Bogu, silno zdrav in da deluje kot v najboljših časih. Pravi, da misijonarjev tamkaj nič ne moti popolen politični umik Severnoamerikancev in njihovo zблиžanje s celinsko Kitajsko. Patri kamilijanci nameravajo celo zidati nova poslopja za povečanje in moderniziranje bolnišnice, tudi nov kirurški oddelek; to je dovolj jasen znak, da nameravajo še dolgo nadaljevati s svojim misijonskim delom na otoku in z njimi naš doktor Janež, ki piše, da upa vsaj deset let še delovati tamkaj... Bog mu daj to doživeti!

Obširno nam piše tudi misijonar ANDREJ MAJCEN SDB iz Tainana:

„Moje potovanje se je spet malo odrinilo. Po božiču so mi telefonirali, naj pridem v Boystoown - Deško mesto, o katerem sem vam že pisal in kjer sem bil pred časom že pomagal, kajti ustanovitelj McCabe je moral v bolnišnico radi pljučnice. Takoj sem zmetal najnujnejše v kovček in odšel na avtobus. Nekaj dni nato mi je o zadevi pisal tudi škof, ki mi je poslal vsa potrebna dovoljenja, in se mi zahvalil, da sem ga rešil iz zagate, kajti ni imel nobenega primernege, da bi ga poslal na mesto obolelega. Treba je vedeti, da to deško naselje pripada juridično škofovski konferenci. Tako sem s svojimi 75 leti kot kak mlad salezijanski asistent spet med mladino ljudske, srednje in višje srednje

šole, ki jo ti fantje posečajo. So tu iz različnih vzrokov: Temu se je zastrupila mamica, pa so ga poslali k nam, sestrice pa v dekliško naselje. Onemu je znorel oče, ki je fanta tako pretepel, da mu je zlomil nogo. Tretji je iz revne številne družine, v kateri je oče tuberkulozen, mati pa drugače boleha. Onima dvema so umrli starši in stari oče jih sam ne more rediti. Tamle so pa trije, ki jim je mati zbežala od doma, pa je otroke vzel k sebi McCabe... Fantje so silno prijazni, se počutijo kot doma. Ljudje temu naselju radi pomagajo. Tudi meni so zanje te dni pred kitajskim luninim letom prinašali darove. Razna podjetja in dobrodelna združenja pripeljejo darove kar v več avtomobilih, vse skupaj fotografirajo, meni pa še stisnejo v roke rdečo kuverto z denarnim darom za ustanovo... Kak dan potem pa zagledam v časopisu objavljeno fotografijo in podatke, kaj je ta in ta trgovska družba ali druga ustanova darovala za deško naselje... To je pač kitajska navada. Spet drugi darovalci pa opravijo bolj na tiho: prinesejo riža, morske ribe, perilo, šolske potrebščine, brisače, milo, pa še kake sladkarije zraven..., in spet tiho odidejo.

Je pa dogovorjeno med merodajniki, da ustanovo čez nekaj mesecev prevzamejo salezijanci. Seveda utegne kdo vprašati, kako to, da si upamo v teh razmerah prevzemati nova dela, ko bo naš Lepi otok itak padel rdeči Kitajski v roke, kakor govore časo-

pisi zunaj. No, tu so vsi tega mnenja, da do tega ne bo kmalu prišlo, ker je država močna in disciplinirana, ljudje komunizma ne marajo, saj ga precej dobro poznajo. Mnogi pribeže iz celine in pravijo, kako težko je tamkaj življenje, posebno ker ni prave svobode; tako so mi pravili tudi naši sobratje, ki so mogli na celino, obiskat svoje starše. Seveda je v deželi nekaj takih, ki bi radi, da bi se tu ustvarila država, v kateri bi imeli besedo prvotni prebivalci otoka; morda upajo, da bi jim rdeča Kitajska pri tem pomagala. Torej tu mislimo, da zaenkrat še ni bližnje nevarnosti. Ne vemo pa, kaj prinesejo leta. Podtalne propagande je le precej. Ko govorim z ljudmi o razmerah, kar brž začutim, kdo je navdušen protikomunist, kdo pa ni... Na našem otoku je zelo veliko ameriškega kapitala in cvetoča trgovina. Izvažajo na milijone televizorjev, pralnih strojev, oblek, pa cementa, itd. v

USA in 150 drugih držav, s katerimi sicer nimamo diplomatskih, pač pa trgovske odnose na podlagi tozadevnih pogodb. Amerikanski senatorji, posebno tisti, ki so proti Carterju, pridno obiskujejo naš otok, kjer jih slovesno sprejemajo in pozdravljajo, ti pa zatrjujejo, da ne bodo prepustili Formoze rdečim na noben način.

Tudi tukajšnji škofje so naslovili na ameriško škofovsko konferenco prošnjo, naj se zavzamejo, da njihova vlada podpre našo deželo. Tudi so pozvali vse ljudstvo, naj se združi ob vladi in naj daruje po močeh za obrambo dežele. Na splošno se vsi jezijo na Carterja in njegovo politiko.

Te dni so šli naši fantje ob luninem nevem letu domov ali pa, kateri nimajo doma, h kakim maryknolskim misijonarjem po župnijah (ustanovitelj je pater iz družbe maryknolcev, iz katere je tudi naš Franc Rebol...). Ob luninem nevem letu mora biti

V misijonu Stanka Pavlina SDB (glej njegovo pismo na nasl. strani).

Andrej Majcen s Stankom Pavlinom in sobrotom laikom.

vsakdo v družini, če nima lastne, pa pri kateri drugi. Tako sem tudi jaz iz Boystowna prišel v Tainan za lunino novo leto v mojo družbeno skupnost, pa tudi za praznik sv. Janeza Boska.

Tu v Tainanu smo s pomočjo nemške Misereor sezidali veliko mehanično delavnico za popravilo avtomobilov, kajti je par sto fantov, ki študirajo avtomehaniko, pa dosedanji dve delavnici ne zadostujeta, ker je potrebno veliko praktičnih vaj. Novo delavnico pride blagoslovit krajevni škof.

2. februarja se vrnem spet v Boystown vsaj še za mesec dni. Upam, da bo med tem McCabe že okreval in se vrnil in nadaljeval z vodstvom do časa, ko salezijanci prevzamemo ustanovo.“

HONGKONG

Od tam nam v začetku februarja piše salezijski misijonar STANKO PAVLIN. Pošilja spet lepe fotografije in jih takole razlaga:

„Ena slika je od prvega svetega obhajila. V sredi je naš škof Woo Čang Čung. Redovnice so pripravile otroke za to sveto doživetje. Na drugi sliki sem z Majcenom in našim sobrotom iz Kunminga. Ta brat je šel te dni v Kunming; sedaj že puste do tja, dočim je bil prej cel Yunnan vojaška zrna. On je bil tam naš gojenec, potem se je s sobrati umaknil in postal tu salezijanec. Sedaj gre po 30 letih v svoj rojstni kraj. Zanima me, kaj bo imel poročati, ko se vrne.

31. januarja smo šli salezijanci od tu v Macao na praznik svetega Boska. Počutili smo se res kot ena sama družina. Večina mladih salezijancev je kitajskega rodu. Evropejci smo manjšina. Cerkev se gradi... Molite zame!“

TAJSKA

Iz te ležele, ki je čisto blizu Vietnamu, nam piše s. KSAVERIJA PIRC OSU najprej 14. januarja, potem pa še 16. februarja:

„Grozote vojne so na naši meji. Stotisoči beguncev iz Vietnama, Laosa in Kambodže so že preplavili Tajsko in vedno novi prosijo strehe, riža in zaposlitve. A Tajska sama ima enega do dva milijona brezposelnih, in kadar je slaba letina kot lani, ni dovolj riža za vseh 50 milijonov Tajcev. Naša dežela je pač dežela v razvoju in ne more sprejeti vseh beguncev, ki jih je že več kot 800.000.

Pa je veliko vprašanje, če se bodo grozote vojne ustavile ob naši meji. Priporočam Vam v molitev vso jugovzhodno Azijo. Tako lepi so pogoji za evangelizacijo, če bi bil mir. 10 škofov imamo in vsi kar tekmujejo, kdo bo več storil za Kristusa.

Božič smo praznovali ne le katolici in protestanti, temveč tudi mnogo budistov z nami. Uršulinske šole z nad 5.000 učenkami redno delujejo in upamo, da je naš duhovni vpliv tudi med budisti Bogu v slavo.“

Še vedno mladostna 84 letna
s. Ksaverija Pirc

V začetku januarja se nam je oglašil brat LUDVIK ZABRET SDB s farme Don Bosko pri Sulcaro blizu Goe:

„V moji odsotnosti se je nabralo zelo veliko dela, pa tudi problemov. Pogani so nas pri sodišču tožili, ker jim ne pustimo zidati na naši zemlji pogankega templja.

Iz domovine sem se vrnil zelo okrepcan, pa tudi z denarjem so me ljudje ob predavanjih precej podprli, tako da sem mogel kriti vse potne stroške in še je ostalo nekaj. Sedaj sem vesel spet na svojem mestu za precej let, če bo božja volja in zdravje. Eden od sobratov laikov domačinov sedaj študira na kmetijski univerzi, pa bo nadaljeval moje delo, ko jaz opešam, saj je že zdaj dela preveč za dva, kaj šele za enega.

Ta mesec bomo imeli tu birmo in bo prišel škof, bo lepa slovesnost.“

Iz Azansola piše 86 letna s. MAGDALENA KAJNČ koncem januarja, kako je ostrašila sestre:

„19. januarja sem se zjutraj v cerkvi sesedla in vsi so bili prepričani, da je to moja zadnja ura. A vendar ne. Odpeljali so me v bolnišnico in, hvala Bogu, drugi dan zvečer sem šla spet nazaj domov. A morala sem počakati do 25. februarja, da sem smela spet odpreti dispanzer. Moje sirote so bile zelo srečne in zadovoljne, da spet lahko delam zanje. Upam, da bodo za to Jezusu še bolj hvaležne. Vi pa molite zame, da bom res lahko delala do 100. leta življenja...!“

AFRIKA

Misijonar o. EMIL ČUK, beneški Slovenec, ki je odpotoval v svojo rojstno vas Dolenja v Benečiji k svoji zelo bolni materi, se je 30. januarja spet oglašil od tam, pred svojim povratkom v Tanzanijo, z žalostno novico, da mu je mama med tem umrla:

„Preden odpotujem nzaaj v Afriko, naj se Vam zahvalim za Vaše pismo in Vam sporočim žalostno vest, da je moja mama 26. decembra zjutraj odšla v nebesa. Zelo smo bili vsi žalostni, a morda jaz še najbolj od vseh. Priporočam našo pokojno mamo Vašim molitvam!

Ta dva meseca, ko sem bil pri domačih, sem si precej odpočil. 12. februarja radostno odpotujem nazaj v Tanzanijo.

Vprašali ste me, če se v moji družini tu še vedno govori slovensko. Vsi govore ta jezik, kajpada, le jaz, ki sem od mladih nog vedno zdoma in sem precej trde glave, se ne morem obnoviti v slovenščini. No, zdaj že razumem slovensko, le govoriti ne morem.“

Skupaj z vsemi misijonskimi prijatelji izražamo dobremu misijonarju k smrti njegove mame iskreno sožalje, obenem pa ga spominjamo, da je sam pisal o njenem odhodu v nebesa, česar moremo biti vsi le veseli, tudi in še posebno on. Bomo pa na njegovo željo „za vsak slučaj“ za pokojno misijonarjevo mamo radi pomolili.

Z misijona Fresco na Slonokoščeni obali nam je pisal misijonar IVAN BAJEC zadnji dan januarja:

„Vaše pismo in ček sem prejel in se Vam za oboje lepo zahvaljujem! Tudi sestra Magdalena je prejela svojega in ga je bila tudi zelo vesela. Ona vam gotovo več piše kot jaz in Vam je verjetno že pisala kaj o spremembah, ki so nastale na našem misijonu lansko leto. Njena sosestra Avstrijka, ki je bila tu že tri leta, a je bila predlanskim za leto dni zadržana doma, se je lani poleti vrnila. Nekaj mesecev za njo je pa prišla sem še ena slovenska sestra, ki je preje več let delovala v Avstriji, v Gradcu. Omenuje se Štefana Sever. Po poklicu je šivilja in poučuje tukajšnje ženstvo šivanja.

Zame je bil pa še posebno vesel dogodek prihod mojega brata duhovnika v mesecu decembru lani. Pavel je prišel 7. decembra sem in so mi rekli, da mi ga je Miklavž prinesel. Dober mesec in pol je ostal z menoj v Frescu. Potem pa je bil nastavljen v sosednjo župnijo Diva. Če sem rekel „sosednjo“, naj še obrazložim, da leži 120 km oddaljena od našega kraja. Ta župnija je veliko večja kot naša tu in mu gotovo ne bo zmanjkalo dela...

Čeprav sva v Frescu uradno dva duhovnika, sem že od konca julija tu sam, kot sem Vam že pisal, kajti moj tovariš je v Franciji na zdravljenju. Upam, da se vrne v začetku marca.

Sedaj imamo tu suho dobo, zato se temperatura dvigne tudi nad 30° C. Letos imamo posebno srečo, da kljub vsemu od časa do časa dežuje. To le nekoliko osveži ozračje.“

Pisala nam je s tega misijona tudi s. MAGDALENA ČERNE, ki deluje v dispanzerju Gbaham, ki ga je prav za prav ona ustanovila.

Najprej se nam je pred božičnimi prazniki oglasila z voščilno karto, na kateri je med drugim zapisala:

„Priporočam vsem Slovencem, ki berejo Katoliške misijone, da močno molijo in žrtvujejo kaj za naše afriške brate, ki imajo tako malo stanovitnosti. Rada bi vzbudila celo armado molilcev...“

Če že ne cela vojska, se bo vsaj ta ali ona dobra duša odzvala tej misijonarki prošnji, in k temu lepo vabimo!

Misijonarka nam je potem pisala še sredi januarja pismo, iz katerega povzemamo sledeče:

„Iskrena hvala za pismo in dolarje! V zadnjem pismu, katerega ste gotovo tudi dobili, sem Vam napisala, da nimamo več denarja za nadaljevanje zidanja cerkve. Tu je vse zelo drago

PO MISIJONSKEM SVETU

MOZAMBIK ima devet milijonov in pol prebivalcev, med njim je milijon 700.000 katoličanov. Od leta 1975 je to strogo komunistična dežela. Režim je zelo ostro naperjen proti katoliški Cerkvi. Vendar si škofje upajo povzdigniti svoj glas. V zadnjem skupnem škofovskem pismu so obtožili režim, da gazi človekove pravice. „Kristjani imajo velike težave, če se hočejo udeleževati bogoslužja, če hočejo svoje otroke učiti krščanskega nauka. Škofje in duhovniki imajo težave pri izpolnjevanju svoje dušnopastirske dolžnosti in mnogi misijonarji so bili izgnani iz dežele.“ To pismo je bilo prebrano po vseh cerkvah. Vsekakor pogum!

V RODEZIJI že zdaj za rasno diskriminacijo plačujejo davek misijonarji. Pred kratkim je bil ubit švicarski misijonar Holenstein. Tako je število umorjenih duhovnikov doseglo 21. Vsega pa je bilo do zdaj umorje-

nih 32 belih misijonarjev. Večina misli, da se za smrt misijonarjev odgovorni gverilci, dasi so mnogi mnenja, da za to ni odgovoren vodja Nkomo. V tem zapletenem položaju je težko razsoditi, koliko so taki umori storjeni na „svojo roko“, koliko pa so načrtno premišljeni. Vsekakor v vseh teh deželah morajo biti misijonarji pripravljene tudi na to, da dajo svoje življenje. V tem je ravno njihova veličina, da imajo pogum ostati na svojih mestih.

UGANDA letos praznuje stoletnico misijona. Jubilej bodo kljub težkim političnim razmeram zaradi krutosti predsednika Amina proslavili na različne načine. Eden teh oblik bo posebna „spominska vas“, ki so jo zgradili ob cesti, ki vodi v Nabunyo. Vas bo pravzaprav nekaka razstava ali muzej, kjer bo prikazano stoletno delo katoliške Cerkve v Ugandi. V februarju so bile prirejene razne raz-

in nas bo stalo približno pet do šest milijonov tukajšnjih frankov. Zato je ljubi Bog zelo dober, da nam pošilja po naših rojakih, malo od tu malo od tam, pomoč, pa bomo spet lahko vsaj nekaj časa nadaljevali. Vzpodbujajte pa tudi naše rojake, naj veliko molijo za uspeh našega misijonskega dela, zlasti za širjenje vere. Lažje je namreč graditi cerkve kot pa pokristjanje-

vati duše. Satan je zelo močan in vara s svojimi lažmi izvoljene. Mnogi kristjani nimajo stanovitnosti. Mnoge prevara s pohlepom po denarju, po časti in zunanjem napredku, z moralnim propadom. Denar zlasti pogublja duše, materialistično mišljenje se tudi tu vedno bolj uveljavlja. Vera peša, celo poganski običaji izginjajo, tudi tisti, ki so temeljili na veri v Boga.“

stave pod skupnim geslom „Združeni v Kristusu“. Tekom leta bo prikazano vse delo misijonarjev na verskem, socialnem in kulturnem področju. Največji blagoslov stoletnega praznovanja pa bi seveda bila popolna verska svoboda, ki si je ugandski katoličani tako žele.

VIETNAMSKI BEGUNCI znova in znova pretresajo svet. Od leta 1975 je zapustilo deželo četr milijona ljudi, 160.000 Kitajcev so Vietnamci sami pognali iz dežele. Zdaj na okruten način delajo trgovino z begunci. Če plačajo visoke globe, lahko gredo. Toda kam? Ladja z 2.500 ljudi je mesece dolgo čakala odrešenja. A dočakalo jih mnogo ni. Ne Melazija ne Indonezija, ki sta že prepolni beguncev, nočeta sprejeti novih. Nekateri tudi na malih čolnih prijadrajo celo do Avstralije. Tudi Hongkong se jih brani. Na pozive karitativnih organizacij in posameznikov ali papeža ali naprimer znanega priorja iz Taizeja Regera Schutzja se zdaj še najbolj zanje zavzemajo in jih sprejemajo Združene države, Kanada in Francija.

V ZAIRE JE BOŽIČ spet državni praznik. Ko je predsednik Mobutu z vso silo nastopal proti katoliški Cerkvi, ko je vzel šole, ukazal dajati otrokom črna nekrščanska imena, je ukinil tudi božič kot državni praznik. Torej od leta 1972 je bil tudi v Zaire božič delovni dan. Lani že v začetku decembra pa je Mobutu objavil, da bo božič spet državni praznik. Tako počasi Cerkev dobiva nazaj, kar so ji vzeli. Predlanskim šole, lani božič. In upajmo, da bo odvzeta tudi prepoved, da bi dajali pri krstu otrokom kakršnakoli krščanska imena. Predsednik sam je dejal, da so za to novo uredbo dale pobudo tri verske skupnosti: katoliška, protestantska in kimbngustična.

IGNACIJA KNOBLEHARJA so si kot misijonarja in kot znanstvenika dolgo lastili Nemci, kot vseh velikih mož, ki so živeli v stari Avstriji. To končno ni tako nerazumljivo. Bolj bo nerazumljivo, da nanj pozabljam Slovinci. Letca je poteklo 120 let, ko je v Neaplju umrl ta veliki misijonar in znanstvenik. Življenjepis, ki ga je napisal pokojni dr. Franc Jaklič, leži tu in tam zaprašen na policah. Pa bi bilo tudi zanj treba obnoviti in osvežiti vse tisto, kar je v njegovem življenju resnično velikega. Kaj pomeni danes iti v misijone, če primerjamo, kako je šel Knoblehar. Domovina in tujina se morata znova zavzeti za tega moža in premisliti, ali ni eden tistih, ki bi ga bilo treba postaviti na svetilnik v tej ali oni obliki.

IZ KITAJSKE samo tu in tam redovne družbe zvedo za smrt koga svojih članov. Tako je predstojništvo Družbe božje besede dobilo obvestilo, da je umrl 72-letni dr. Peter Sun, ki je študiral v Rimu, bil potem misijonar, nato vodja deškega semeišča v Yenchowfuju, nato pa rektor univerze Fu-Yen v Pekingju. V zaporu je preživel 23 let in nato delal v neki tovarni. Koliko takih zgodb bo še prišlo na dan. Morda zdaj malo bolj pogosto, ker bo več stika z Zapanom.

REŽIM V JUŽNI KOREJI je lani decembra pomilostil 5378 ljudi. V zaporu pa je še ostal znani katoliški pesnik Kim Chi-Ha-ja, ki je bil sprva obsojen na smrt, potem so mu kazni znižali na dosmrtno ječo. Ob tej zadnji pomilostitvi pa je bila znižana na dvajset let. Če bo ostal tako močnega duha in žive vere, kot jo je znova izpovedal v svojih pismih in spodbujal k pogumu in veri tiste, ki so na svobodi, morda tudi on doživi dan, da se mu vrata ječe odpro.

AKCIJA TREH KRALJEV v Avstriji je zajela 50.000 mladine. To je njihova posebnost, ki se je letos ponovila petindvajsetič. „Od človeka do človeka“, s tem geslom romajo skupinice od hiše do hiše. Ves izkupiček je namenjen misijonom. Z letošnjo nabirko bodo podprli okoli sto načrtov za dvig misijonskih dežel in dežel tretjega sveta. Kako zgrešeno, če gledamo v mladini samo negativno. Zna biti velikodušna, le nekdo mora razvneti plamen mladostnega ognja. Pri tem veliko sodelujejo naši koroški rojaki, ki so znani tudi po tem, da podpirajo veliko število bogoslovcev, zato imajo toliko novih maš, čeprav nimajo svojih novomašnikov. Saj skoraj ni župnije, ki ne bi imela nekje v misijonskem svetu svojega bogoslovca. – Iz akcije Treh Kraljev radi darov slovenskih Korošcev v Avstriji vodstvo Akcije vsako leto nakloni „Katoliškimi misijonom“ v njih sklad

za vse slovenske misijonarje prav lepo vsoto za razdelitev mednje.

V ABESINIJU je devet krščanskih skupin organiziralo „ekumensko organizacijo“, ki naj bi pospeševala zdinjenje in skupno delala za dvig dežele. Uradni naslov organizacije je: „Svět za sodelovanje cerkva v Etiopiji“. Večino imajo seveda zastopniki koptov, ki jih je 15 milijonov, in to v deželi, kjer je 17 milijonov prebivalcev. Pri ustanovitvi tega sveta so bistveno sodelovali katoličani.

USTANOVA „RAOUL FOLLE-REAU“, ki nadaljujejo delo apostola gobavcev, je lani 6. decembra za reševanje gobavcev izročila 103 avtomobile ministrom in veleposlanikom devetih afriških držav: Benin, Kamerun, Kongo, Slonokoščena obala, Gornja Volta, Niger, Mali, Senegal in Čad. S temi vozili bodo iz središč oskrbovali gobavce v odročnih krajih.

Indijska domača sestra z mladino na vasi.

"KATOLIŠKI MISIJOŃI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih druŃb slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje in upravlja Lenček Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: El Cabezuelo (ex Loubet) 4029, Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska "Editorial Baraga del Centro Misional Baraga", Colón 2544, Remedios de Escalada, prov. Bs. Aires. S cerkvenim dovoljenjem.

NAROČNINA ZA LETO 1979: V Argentini: 1. polletje 3.000 pesov, drugo polletje 7.000 pesov. Celotna izven Argentine 7 dolarjev oziroma odgovarjajoča vrednost v drugih valutah.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Baragovo misijonišče, El Cabezuelo (ex Loubet) 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires. — Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Charles A. Wolbang CM, 131 Birchmount Road, SCARBOROUGH, Ont., Canada M1N 3J7 — Mr. Rudi Knez, 17826 Brion Ave., Cleveland, O. 44119. Mrs. John Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741. — Mrs. Ana Gaber 2215 So. Wood Street, Chicago, Ill. 60608 U.S.A.

Kanada: Źupnija Marije Pomagaj: 611 Manning Ave, Toronto 4, Ont.; Źupnija Marije BrezmadeŹne: rev. Ivan Jan CM, 739 Brown's Line, Toronto, Ont. M8W 3V7; Za Montreal in Quebec: rev. Jeretina Janez CM, 405 Marie Anne East, Montreal, P.Q.; za Winnipeg in okolico: rev. Ivan Plazar CM, 95 Macdonald Ave. Winnipeg, Man. R3B 0J3.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina druŹba, Via Risorta 3

Francija: s. Cecilija Prebil, Rue du Bac 140, Paris VI.

Avstrija: B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Anglija: Rehberger Gabrijela, 132, George Street, Bedford.

Avstralija: Slovenske sestre, 4 Cameron Court, KEW, Vic. 3101.

MISIJOŃSKI DAROVI

V sklad KM za vse: 2.000 pesov s. Helena Svetlin, Argentina.

Tiskovni sklad KM: Janez Hafner, Graz, 10.000 Źilingov; JoŹefa Mokorel, ZDA, 10 dol.; N. N., ZDA, 13 dolarjev; s. Helena Svetlin, Argentina, \$ 2.000.

Krst poganskih otrok: Razni s Koroške, 2.800 Źilingov.

Gobavci in bolni: Razni s Koroške, 2.662,10 Źilingov.

Lačni: Razni s Koroške, 5.725 Źilingov.

VSEM ZA VSE ISKRENI BOG PLAČAJ!

BARAGOVO MISIJOŃIŠČE JE IZDALO VELIKI SLOVENSKE KATOLIŠKI ROMAN POPOTNIKI

Napisal Aleksej Goriški — 456 strani.

Napeta zgodba visokoŹolca, ki se skozi nevarnosti mestnega Źivljenja srečno prebije do najvišjega ideala.

Cena 15.000 pesov oziroma 15 dolarjev.

Afriške žene pri službi božji v Kamerunu.

Registro de Prop. Int. No. 1150563
Director responsable, Lenček Ladislav
Domicilio legal, Cochabamba 1467
Buenos Aires

Correo
Argentino
Suc. 37

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3143

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 5612